Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 29 июнь сешанба

Сотувда эркин нархда
№ 127 (2165)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

Бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштиришни такомиллаштириш, уларнинг селекцияси ва уруғчилигини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Республика хўжаликларида бошоқли дон экинларининг юқори ҳосилли, касалликларга ва зараркунандаларга чидамли истиқболли навларини оқилона жойлаштиришни, минтақаларнинг тупроқ-иқлим шароитларини ҳисобга олган ҳолда бошоқли дон экинлари навларини янгилаш ва уларни навлар бўйича жойлаштиришнинг ҳар йилги дастурлари ўз вақтида ишлаб чиқилиши ва амалга оширилишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Бошоқли дон экинлари навларини янгилаш ва уларни навларга кўра жойлаштириш дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича доимий ишловчи республика комиссияси ташкил этилсин.

2. Қуйидагилар комиссиянинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

бошоқли дон экинлари уруғчилигини яхшилашга доир таклифларни ўрганиш ва ишлаб чиқиш, уларни республика минтақаларининг тупроқ-иқлим шароитларига мувофиқ навлар бўйича районлаштириш ва жойлаштириш асосланганлигини таҳлил қилиш;

ҳар бир минтақада кўпи билан 3-4 хил юқори ҳосилли, ётиб қолмайдиган, касалликлар ва зараркунандаларга чидамли навлар экилишини назарда тутган ҳолда бошоқли дон экинлари навларини республиканинг турли иқлимли ҳудудларида етиштириш учун танлаш;

республиканинг турли минтақаларига татбиқан янги серҳосил ва касалликларга чидамли навларни жадал яратиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш мақсадида бошоқли дон экинларига доир селекция-уруғчилик ишларини олиб боришнинг замонавий технологиялари ва йўналишларини излаб топиш ҳамда жорий этиш;

республиканинг жанубий минтақалари, айниқса чўл ва яримчўл минтақалари учун навли уруғлар етиштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

илмий-тадқиқот институтлари, тажриба станциялари, идоравий бўйсунишидан қатъи назар, нав синаш участкаларининг фаолиятини таҳлил қилиш, селекционерлар ва уруғшуносларни рағбатлантириш юзасидан таклифлар тайёрлаш;

элита, биринчи ва кейинги репродукцияли уруғликка бўлган эҳтиёжни, шу жумладан лалми зона учун, уларни дон маҳсулотлари корхоналари, хўжаликлар томонидан ишлаб чиқариш ва тайёрлаш ҳажмини аниқлаш;

навларнинг ҳосилдорлигини ва бошқа сифат кўрсаткичларини кўрсатган ҳолда бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштириш ва навлар синови натижалари бўйича ахборот-таҳлил материалларини вақти-вақти билан нашр этиш ва жойларга етказиш.

3. Доимий ишловчи республика комиссияси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда:

уруғчилик хўжаликлари фаолияти самарадорлигини ўргансинлар, зарурият бўлганда уларнинг сони ва жойлашишини дон экувчи хўжаликларнинг юқори сифатли уруғликларга бўлган эҳтиёжини тўлиқ қондиришдан келиб чиқиб қайта кўриб чиқсин;

бошоқли экинлар уруғлиги тайёрлаб қўйилаётган дон маҳсулотлари корхоналари ишини таҳлил қилсин, уларни уруғлик материал тайёрлаш, уларга ишлов бериш, уларни тозалаш, навларга ажратиш, дорилаш ва сақлашга ихтисослаштириш масалаларини кўриб чиқсин, бунда "Ўздонмаҳсулот" корпорацияси тизимида республиканинг жанубий минтақаларининг табиий-иқлим шароитларини ҳисобга олган ҳолда улар учун бошоқли дон экинлари уруғлиги тайёрлаш корхонаси ташкил этишни назарда тутсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази, Давлат кимё комиссияси бошоқли дон экинлари ҳосилини касалликлар ва зараркунандалардан ҳимоя қилиш юзасидан тавсияларни бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар, уларда уруғликни тайёрлаб қўйиш, уларга ишлов бериш ва далаларни тайёрлашда, шунингдек бошоқли дон экинлари ўсиши даврида экинларни касалликлар, зараркунандалар ва бегона ўтлардан агротехник ва агрокимёвий ҳимоя қилиш чора-тадбирларини белгиласинлар ҳамда доимий ишловчи республика комиссиясига тасдиқлаш учун киритсинлар.

5. Доимий ишловчи республика комиссияси ҳар йили бошоқли дон экинлари ҳосили йиғиштириб олингандан кейин 1 августгача республиканинг барча туманлари ва вилоятлари шароитида районлаштириладиган бошоқли дон экинларининг янги навлари синови натижаларини кенг муҳокама қилсин. Бошоқли дон экинлари навларини синаш якунлари Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг махсус йиллик "Ахборотнома" журналида эълон қилинсин.

6. Белгилансинки, доимий ишловчи республика комиссияси ҳар йили келгуси йил ҳосили учун бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштириш масалалари юзасидан ҳукумат қарорлари лойиҳаларини ишлаб чиқади.

Комиссиянинг ўз ваколатига кирувчи масалалар бўйича топшириқлари республиканинг барча вазирликлари ва идоралари томонидан бажарилиши мажбурийдир.

7. Республика комиссияси 2000 йил ҳосили учун бошоқли дон экинларини навлар бўйича жойлаштириш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳасини бир ой муддатда киритсин.

8. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — доимий ишловчи комиссия раиси Б.Олимжонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
1999 йил 28 июнь.

Боёвут туманидаги «Тараққиёт» қишлоқ хўжалиги ширкати аҳли бугунги кунда бутун диққат-эътиборини ғалла ўрим-йиғимига қаратган. Зеро, уларнинг кузги ва баҳорги заҳматли меҳнатлари ўларок, ғаллазорлар сербошоқ бўлди. 363 гектарга экилган «Юна» навли буғдойзор бугун кўзни қамаштиради. Айни пайтда ғаллазорларда 3 та «Енисей» тиним билмай ишламоқда. Деҳқонларнинг шижоатига қараб, 850 тонналик улкан хирмон эрта-индин қад кўтаришига беихтиёр ишонасан, киши.

СУРАТЛАРДА: ширкат раиси (чапда) Маҳкам Шокиров илғор механизатор Ваҳоб Ёрбеков билан суҳбатлашмоқда; сердон бошоқлар.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ
олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналарни тугатиш тартибини соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

Молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналарни тугатиш тартибини йўлга қўйиш ва соддалаштириш мақсадида:

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлари икки ҳафта муддатда молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва (ёки) қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналарни тугатиш бўйича доимий ишловчи махсус (республика,вилоят, шаҳар ва туман) комиссияларини тузсинлар, уларнинг таркибига ҳокимиятларнинг, молия, солиқ ва юридик органларининг, банк муассасаларининг, статистика, ички ишлар органларининг, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг вакиллари киритилсин.

Тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоят, шаҳар, туман ҳокимининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари махсус комиссиянинг раиси этиб белгилансин.

2. Тузилаётган ҳудудий махсус комиссиялар зиммасига қуйидаги вазифалар юклансин:

молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва (ёки) қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналар фаолиятини бундан буён давом эттириш мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги масалани ҳал қилиш;

молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва (ёки) қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналарнинг муассислари (қатнашчилари) ёки таъсис ҳужжатларида вакил қилинган органлар уларни тугатишга рози бўлмаган, шунингдек мазкур шахслар ва органларнинг турган жойини аниқлаш ҳамда уларни тугатиш жараёнига жалб этишни таъминлаш мумкин бўлмаган ҳолларда хўжалик судларининг қарорлари бўйича ана шундай корхоналарни тугатиш жараёнини амалга ошириш.

3. Белгилаб қўйилсинки, савдо ҳамда савдо-воситачи корхоналар уч ой мобайнида, бошқа хўжалик юритувчи субъектлар — юридик шахслар олти ой мобайнида банк ҳисобварақлари бўйича пул операцияларини ўтказиш билан молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаган тақдирда, тижорат банклари:

хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳисобварақларини ёпадилар;

хўжалик юритувчи субъектнинг ҳисобварақлари ёпилган санадан бошлаб уч кун муддатда у ҳисобга қўйилган жойдаги солиқ хизмати органига мазкур субъект фаолиятини бундан буён давом эттириш мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги масалаларни белгиланган тартибда ишлаб чиқиш учун ахборот берадилар.

Хўжалик юритувчи субъектларнинг ёпиладиган ҳисобварақларидаги маблағлар қолдиғи тижорат банклари томонидан шу маблағлардан фойдаланиш ҳуқуқини бермайдиган махсус ҳисобварақларга қўшилади, хўжалик юритувчи субъектнинг тўлаш учун банкка тақдим қилинган кредиторлик қарзи эса — кутилмаган ҳолатларнинг алоҳида ҳисобварақларига ўтказилади.

Хўжалик юритувчи субъектлар номига келиб тушадиган маблағлар уларнинг банк ҳисобварақлари ёпилгандан кейин фойдаланиш ҳуқуқини бермайдиган махсус ҳисобварақларга қўшилади.

Фойдаланиш ҳуқуқини бермайдиган махсус ҳисобварақларга жамланган маблағлар тижорат банклари томонидан биринчи навбатда хўжалик юритувчи субъектларнинг бюджет ҳамда бюджетдан ташқари жамғармалар олдидаги қарзини тўлашга, қолган суммаларни эса — тўловларнинг календарь навбатига қараб уларнинг кредиторлик қарзларини тўлашга сарфланади.

4. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва жойлардаги давлат ҳокимияти органлари солиқ органларининг тақдимномаси ҳамда ҳудудий махсус комиссиянинг тегишли хулосаси бўйича улар рўйхатга олган корхоналарни тугатиш жараёнларини, шу жумладан зарур ҳолларда суд тартибида амалга ошира бошласинлар.

Белгилаб қўйилсинки, муассислар (қатнашчилар) ёки улар томонидан вакил қилинган органлар турган жойини аниқлаш имкони бўлмаган ҳолларда корхона молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётганлар тоифасига киритилган ва бу ҳақда оммавий ахборот воситаларида тегишли эълонлар босиб чиқарилган кундан бошлаб уч ой муддат ўтгандан кейин тугатиш жараёни суд тартибида амалга оширилиши мумкин.

5. Молия-хўжалик фаолиятини амалга оширмаётган ва (ёки) қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантирмаган корхоналарни тугатиш тўғрисидаги ишлар бўйича аризачи ва жавобгар суд чиқимлари ҳамда давлат божи тўлашдан озод қилинсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонларига қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

"Хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарга бериладиган қўшимча рағбат ва имтиёзлар тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 30 ноябрдаги 1652-сон Фармонининг 6-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

"Белгилаб қўйилсинки, хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарнинг устав жамғармаларини таъсис ҳужжатларида кўзда тутилган миқдорларда шакллантиришнинг охирги муддати ҳукуматнинг айрим қарорларида бошқа нарса кўзда тутилмаган бўлса, корхона давлат рўйхатидан ўтган пайтдан бошлаб бир йилдан ошмаслиги керак";

"Янгидан ташкил этилаётган хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти устидан банк ва солиқ назоратини кучайтириш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 20 мартдаги 2276-сонли Фармонининг 2-банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда қонунчиликка ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида таклифлар киритсин.

8. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда мазкур Фармонни бажариш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
1999 йил 28 июнь.

ЖУРНАЛИСТЛАР БАЙРАМИ

Пойтахтимиздаги Улуғбек номидаги боғда 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан байрам тантаналари бўлиб ўтди. Байрам тароватли билан бурканган оромгоҳга республикамизнинг таниқли журналистлари, радио ва телевидение ходимлари; матбаачилар тўпланди.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига байрам Табригини Ўзбекистон Республикаси Президенти девони Ахборот тарғибот-таҳлил марказининг раҳбари С.Ҳакимов ўқиб эшиттирди.

Тантаналарда сўзга чиққан Давлат матбуот қўмитаси раиси Р.Шоғуломов, Ўзтелерадиокомпания раиси А.Кўчимов ва бошқалар Президентимизнинг самимий қутлови учун миннатдорлик билдириб, йиғилганларни байрам билан қизғин табрикладилар. Журналистлар ислоҳот ва янгиланиш йўлидан боришнинг масъулиятини ҳис этадиган, бу борадаги муаммоларни ечишга ҳисса қўшадиган маърифат тарқатувчилар бўлишлари лозимлигини таъкидладилар.

Тадбир давомида Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувввватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси томонидан ўтказилган "Йилнинг энг яхши журналисти" танлови ғолибларига фахрий ёрлиқлар ва эсдалик совғалари топширилди.

Байрам тантаналарида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н.Жўраев, Президентнинг Матбуот котиби А.Ғуломов иштирок этди.

(ЎзА)

АКС-САДО

БИЗ ҲАМ ИШОНЧИНГИЗНИ ОҚЛАЙМИЗ!

Юртбошимизнинг Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига Табригини ўқиб, очиғи, юрак-юракдан руҳланиб кетдим. Ҳеч бир мамлакатда давлат бошлиғи "Сизларни олдинги сафларда юрадиган, ўта сезгир, халқимизни, жамиятимизни ҳушёрликка чорлайдиган, турли хавф-хатарлардан огоҳ этадиган ва асрайдиган инсонлар сифатида биламан" дея журналистларга катта ишонч билдирмаган.

Биз миллатимиз ва жамиятимиз келажаги ҳал бўлаётган бугунги кунда бу ишончни оқлашимиз, давр билан ҳамқадам бўлиб, ислоҳотлар ва янгиланиш йўлидан бораётган Ўзбекистонимиз истиқболи учун фидойиларча меҳнат қилишимиз зарур!

Фармон ТОШЕВ,
Самарқанд вилояти "Зарафшон" газетаси бош муҳаррири.
(ЎзА)

ЭРКИН ИЖОД НАШЪАСИ

Исмоил СУЛАЙМОНОВ, «Халқ сўзи» газетасининг бўлим муҳаррири:

— Шукур, мана эллик йил бўлаяптики, матбуотда хизмат қилиб келаяпман. Лекин шу давр мобайнида ҳозиргидек биз — журналистларга эътиборни кўрмаганман. Шанба куни газеталарда муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг беҳаловат касб эгаларига Табриги эълон қилинди. Ҳамон ҳаммамиз ундаги чуқур мазмунли сўзларнинг кучли таъсиридамиз. Яширмайман, журналистларга бу каби юксак баҳо берилган табрик бўлмаган.

Юртбошимиз бизга «қадрли журналистлар» деб мурожаат этмоқда. Одатда киши ўзининг энг яқин одамига шундай деб мурожаат этади. Табрикда касбдошларим меҳнатига ниҳоятда юксак баҳо берилган. Давлатимиз бошлиғи бизларни олдинги сафларда юрадиган, ўта сезгир, халқни ҳушёрликка чорлайдиган, муаммоларни ечишда жонбозлик кўрсатадиган, маърифат ва зиё тарқатадиган етук, жасур ва фидойи инсонлар сифатида биламан, деб таъкидлайдилар. Қани айтингчи, киши учун бундан ортиқ баҳо, таъриф бўлиши мумкинми?! Бу — биз учун катта шараф, айни чоқда юксак масъулиятдир. Биз шу юксак баҳога лойиқ бўлишимиз керак. Кишиларни огоҳликка, бунёдкорликка даъват этиш, одамлар қалбига йўл топиш учун ёниб ёзишимиз, тинмай изланишимиз, ташаббус кўрсатишимиз даркор, деб ўйлайман. Озод юртимизда эркин ижод қилиш нашъасини сураверайлик.

Кимёхон ХЎЖАЕВА, ЎзТВ «Ахборот» дастури шарҳловчиси:

— Журналист, энг аввало, ўз фаолияти орқали кенг оммани янгиликлардан, рўй бераётган воқеа-ҳодисалардан хабардор этиши, халқнинг кўнглидаги гапни янада теран англаб ифода қилиш бахтига мушарраф бўлганидан фахрланиши, бу юксак ишончни оқлаши, қаламини кун сайин чархлаб бориши керак.

Матбуотни давр кўзгуси деймиз. Чиндан ҳам жамиятимизда унинг ўрни ва мавқеи беқиёсдир. Оммавий ахборот воситаларимизнинг ҳар бири давр талабига мувофиқ фаолият юритса, воқеа-ҳодисаларга таҳлилий-танқидий ёндашиб, янгиликлар мағзини ўқувчилар қалбига етказа олса, уларнинг обрў-эътибори эл орасида янада мустаҳкамланиши турган гап.

Эндиги журналистика, назаримда, ҳам осон, ҳам қийин ва айни пайтда шарафли. Осонлиги шундаки, мамлакатимизда соҳанинг ҳуқуқий асоси яратилган, журналистнинг эркинлиги таъминланган, қийинлиги эса бизга кўрсатилаётган ғамхўрлик, билдирилаётган юксак ишончни оқлаш масъулиятидир.

Давлатимиз раҳбарининг куни кеча матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига йўллаган байрам Табригида ҳам шу ишонч ўз ифодасини топган. «Сизларни олдинги сафларда юрадиган, ўта сезгир, халқимиз, жамиятимизни ҳушёрликка чорлайдиган, турли хавф-хатарлардан огоҳ этадиган ва асрайдиган инсонлар сифатида биламан», деб таъкидлайди жумладан Юртбошимиз.

Демак, биз янада фаол бўлишимиз, янги асрга ўткир қаламимиз, залворли фикримиз, таҳлилий-танқидий чиқишларимиз билан кириб боришимиз зарур.

Мустақиллик солномасига чизгилар

МАЪНАВИЯТ — ТАРАҚҚИЁТ ПОЙДЕВОРИ

«Маънавият — инсонга ҳаводек, сувдек зарур», «Маънавият йўқ жойда тараққиёт йўқ», «Маънавият — инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудратидир. У йўқ жойда ҳеч қачон бахт-саодат бўлмайди». «Маънавиятни мустаҳкамлаш учун меҳнат ва маблағни аяш ўз келажагига болта уриш демакдир»...

Ўткир ва чуқур маъноли қарашларни ўзида мужассам этган бу фикрларни Президентимиз мустақиллик йилларининг турли даврларида айтган. Улар Йўлбошчимизнинг турли асарлари, маърузалари ва суҳбатларидан ўрин олган.

Аслида, азал-азалдан файласуфлар, мутафаккирлар, улуғ адибларни инсон ва унинг маънавий қиёфаси муаммолари доимо чуқур ўйларга толдириб, чексиз-чегарасиз фикр ва мушоҳадаларга чорлаб келганлигидан хабардормиз. Сабаби шуки, Инсон маънавияти теран ва юксак бўлса, у ҳаётни безайди. Инсон маънавияти бебурд, тайинсиз бўлса унинг бундай ҳолати жамиятга ҳам зарар келтиради. Инсонларнинг уюшмаси, бирлиги бўлган жамиятнинг тараққиёт даражаси одамлар маънавиятининг тараққиёт даражасига узвий боғлиқдир.

Шу боисданки, азал-азалдан тирикликнинг, ҳаётнинг тараққиётида инсон ва унинг маънавияти муҳим аҳамият касб этиб келмоқда.

Буюк муҳаддис, Шарқ халқлари маънавиятининг пиру алломаларидан бири Имом ал-Бухорий ўзларидан қаердаки маънавият, илм-маърифат, ахлоқий асослар қадрланса, ўша заминга, ўша халққа Аллоҳдан нур тушажак, деган ҳикматни қолдирганлар...

Президентимизнинг маънавият ҳақидаги қарашлари, ғоялари шу улуғ тарихий тажриба ва донишмандликларга таянади, улардан баҳра олади. Бундан ҳам муҳими, Йўлбошчимиз маънавиятни мустақил Ўзбекистоннинг янгича тараққиётида бош омил деб белгилаб, халқни маънавий ривожлантиришни давлат сиёсати даражасига кўтармоқдалар. Маънавиятни мамлакат сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий тараққиётининг асоси эканлигини ҳамиша таъкидлаб, бу йўналишга катта эътибор кўрсатиб келмоқдалар. Президентимиз республика Олий Мажлиси XIV сессиясида қилган, мамлакатимизнинг XXI асрдаги ривожланишининг устувор йўналишларини кўрсатиб берган тарихий маърузасида жамиятни маънавий ривожлантириш бундан кейин ҳам муҳим вазифа бўлиб қолажагини яна бир карра таъкидладилар.

Дарвоқе, Ўзбекистон мустақил тараққиётининг ўзига хослиги ва ўзига мослиги ҳам, энг аввало, ана шу ибтидода — маънавий омил янги тарихий ривожланишимизнинг негизига айлантирилганида яққол намоён бўлади. Чунки тарихда ҳам, ҳозирги дунёда ҳам ҳеч бир давлат ва жамиятда маънавий омилга бу қадар устун аҳамият берилмаган. Шунинг ўзи Ўзбекистоннинг янги тарихий ривожланиш йўли ўзининг улкан инсоний-маънавий, мазмун-моҳиятли эканлиги билан халқаро миқёсда ҳақли равишда катта обрў-эътибор қозонмоқда.

Худди шу маънода, масалан, хорижий газеталардан бири — «Ла либр Бельжик» («Озод Бельгия») саҳифасида эълон қилинган унинг мухбирининг қуйидаги сўзлари, назаримизда, диққатга сазовордир:

«Биз — Ўзбекистондамиз. Бу ердан атиги юз километр узоқликда Афғонистон бошланади. Толибонлар тасарруфидаги афғон ҳудудида хотин-қизларни бошдан-оёқ паранжи ичига қамаган чиркин қонунлар ҳукмронлик қилади. Афғонистонда мусиқа таъқиб этилган, расм чизиш ва жонли мавжудотни суратга олиш мумкин эмас.

(Давоми 2-бетда).

СУД ЗАЛИДАН

ҲУКМ ЎҚИЛДИ

Суд зали лиқ тўла. Ўриндиқларни маҳаллий журналистлар ва чет эл оммавий ахборот воситалари ходимлари, хорижий мамлакатлар элчихоналарининг вакиллари, маҳаллалар фаоллари, жабрланувчилар банд этишган.

— Туринглар, суд келаяпти!

Котибнинг овози йиғилганларни ҳушёр тортиради. Ҳамма ўрнидан туради. Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари А. Полвонзода, Олий суд судьялари Р. Акбаров, Қ. Исаровлар залда ҳозир бўладилар. Раислик этувчи таржимонлар, адвокатлар ҳамда давлат айбловини қўллаётган республика Бош прокурорининг ёрдамчилари Н. Бобоев, Б. Зоҳидовларнинг иштирокида Ўзбекистон Республикаси номидан чиқарилган ҳукмни ўқийди.

Маълумки, судлов ҳайъати бу жиноий ишни очиқ суд мажлисида кўриб чиқди. Судланувчи, жабрланувчи, гувоҳларнинг кўргазмаларини эшитди. Табиийки, суд дастлабки тергов жараёнида тўпланган далилларни кўздан кечирди. Тарафларнинг музокаралари, судланувчиларнинг охирги сўзлари тингланди.

Мустақилликка эришганимиздан кейин мамлакатимизда кенг миқёсда демократик ислоҳотлар бошланди. 1992 йил 8 декабрда умуминсоний ва миллий қадриятларга, халқаро ҳуқуқ нормаларига мос келадиган Конституциямиз қабул қилинди. Бу асосий қонунимизда фуқароларга виждон эркинликларига амал қилиш учун кенг имкониятлар яратиб берилди. Аммо бу демократик жараёнлардан ўз ғараз мақсадларида фойдаланмоқчи бўлган айрим жиноий унсурлар ислом динини ниқоб қилиб, аҳоли ўртасида миллий-диний адоват қўзғатиб, жиҳод йўли билан ҳокимиятни босиб олиш ва Ўзбекистон Республикасида конституциявий тузумни ағдариб ташлаш учун фитна уюштирганлар. Ушбу фитнанинг асосий етакчилари — диний-экстремистлар қуролланган жиноий уюшма ташкил қилганлар. Жиноий уюшманинг асосий режалари жиҳод — аслида эса оммавий қирғин, қўпорувчилик, терроризм, Ўзбекистон Республикаси Президентини жисмонан йўқ қилиш йўли билан ҳокимиятни эгаллашдан иборат бўлган.

Жиноий уюшма таркибида 1992-98 йилларда судланувчилар Зокиров Козимбек, Асқаров Зайниддин, Абдураҳмонов Муҳаммад, Нуралиев Талъатбек, Алимов Орифжон, Умаров Нодирбек, Назаров Ҳотамшер, Нишонбоев Абдунаби, Мамажонов Аҳад, Турдиохунов Бахтиёр, Зокиров Ҳусанбой, Деҳқонов Зоҳиджон, Шеров Шерзод, Узоқов Каримжон, Асқаров Фозилжон, Камолов Дилшод, Маматқулов Рустам, Болтаев Оловуддин, Абдуллаев Баҳром ва Ҳасанов Зикиржонлар кўплаб ўта оғир жиноятларни содир этганлар.

Ўзларини амир деб эълон қилган жиноий уюшма раҳбарлари Фарғона водийси, Тошкент шаҳри ва бошқа вилоятларда яшовчи асосан саводсиз, ёш йигитларнинг онгини заҳарлашган. Тожикистон, Афғонистон, Чеченистонда жойлашган ҳарбий базаларга ғўр йигитларни юбориб, бу ерда ўқ отар қуролларидан отиш, портловчи моддаларни тайёрлаш ва улардан фойдаланиш, террористик актларни амалга ошириш мақсадида уларни тайёргарликдан ўтказганлар. Жиноий уюшма раҳбарлари ёш йигитларни алдаб, бу қабиҳ ниятларини амалга ошириш учун уларни кўр-кўрона итоат этувчи, топшириқни сўзсиз бажарувчиларга айлантирганлар. Тошкентдаги февраль воқеаси ана шу ғаламислик, хоинлик, ватанфурушликнинг натижасидир.

Суд ҳайъати ҳар қайси далилни чуқур таҳлил этган ҳолда судланувчиларнинг ҳар бирини Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбли деб топди. Жиноят кодексининг 59-моддасини қўллаб, яъни содир этган жиноятлар мажмуи асосида ҳар қайси жиноятги учун алоҳида жазо турларини белгилаб, шу белгиланган жазоларни тўла ёки қисман қўшиш йўли билан жазо тайинланди.

Судланувчилардан Козимбек Зокиров, Баҳром Абдуллаев, Зикиржон Ҳасанов, Муҳаммад Абдураҳмонов, Зоҳиджон Деҳқонов, Талъатбек Нуралиев ўлим жазосига ҳукм этилди.

Рустам Маматқулов, Дилшод Камолов, Шерзод Шеров, Ҳотамшер Назаров, Орифжон Алимов, Абдунаби Нишонбоев, Ҳусанбой Зокиров, Нодирбек Умаровларнинг ҳар бири 20 йилдан муддатга, Оловуддин Болтаев 18 йил, Каримжон Узоқов ва Аҳад Мамажонов 15 йил, Зайниддин Асқаров 11 йил муддатга, Фозилжон Асқаров, Нурали Йўлдошев, Қаҳрамон Ниёзмуҳамедов, Бахтиёр Турдиохуновларнинг ҳар бирига 10 йилдан муддатга озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланиб, жазони қаттиқ тартибли колонияларда ўташ белгиланди.

Ҳукм ўқилди. Жиноятчилар қилмишларига яраша жазога маҳкум этилдилар. Лекин Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 473-моддаси 4-бандида бундай дейилган: «Раислик қилувчи судланувчига ва бошқа тарафларга ҳукмнинг мазмунини, унинг устидан шикоят бериш тартиби ва муддатларини тушунтиради. Башарти судланувчи фавқулодда жазо чораси — ўлим жазосига ҳукм қилинган бўлса, унга афв этишни сўраб илтимос қилиш ҳуқуқи ҳам тушунтирилади».

Раислик этувчи худди шуни эслатиб ўтди. Ҳукмдан норози томонлар Олий суднинг раёсатига ўн кун ичида кассация тартибида шикоят этиши, афв сўраб илтимос қилиш ҳуқуқига эгалигини яна бир бор таъкидлади.

Қурбон ЭШМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Мустақиллик солномасига чизгилар

МАЪНАВИЯТ — ТАРАҚҚИЁТ ПОЙДЕВОРИ

Самарқандга — Буюк ипак йўлида жойлашган бу афсонавий ўзбек шаҳрига ташриф буюриб эса, сиз ўзингизни тамомила бошқа сайёрага тушиб қолгандай ҳис этасиз. Бу ерда хотин-қизлар ғоятда очиқ, мафтункор табассумлари ва кийимларининг камалакранг жилолари билан ҳар қандай хорижликни ўзига аср этади. Суратга туширар эканмиз, уларнинг самимий меҳмондўстликлари ва очиқ кўнгилликлари бутун жозибаси ила кўзга ташланади.

Ана шундай икки дунё қиёсланганда, Ўзбекистоннинг ривожланган маданий давлат эканлиги яққол аён бўлади» (1998 йил, 28 май).

Мустақил ривожланишимизнинг ўтган деярли саккиз йиллик даврида Ўзбекистон маънавий ривожланиш соҳасида ўзига хос бир неча сермазмун босқични бошидан кечирди.

Бу босқичларнинг ўзига хослиги нималарда кўринади?

Аввало, халқни маънавий ривожлантиришнинг биринчи, ҳал қилувчи босқичини **миллий тикланиш, миллий ўзликни англаш даври**, деб аташ моҳиятан тўғри бўлади. Истиқлолнинг ўтган йилларида бу жараённинг фундаментал асосларига эришилди. Яъни, қисқа даврда ўзбек халқи собиқ тузумнинг заҳарли, зўравон мафкураси таъсирида йўқотган энг ноёб бойлиги — **тарихий-маънавий хотирасини** деярли тўла қайта тиклашга муваффақ бўлди.

Масалан, узоқ йиллар мобайнида соҳибқирон Амир Темур бобомиз эски мафкуравий тадқиқотларда «ёвуз шахс, қонхўр фотиҳ, шафқатсиз саркарда» тарзида талқин этиб келинди. Бугун эса халқимиз ва унинг янги авлодлари Амир Темурни Туронзамин салоҳиятини дунёга кўрсата олган, шу билан бирга умуминсоният тақдирида буюк бурилишлар ясаган қудратли шахс сифатида равшан тасаввур этдилар.

Амир Темур сиймоси ва барча темурийзодаларнинг миллий тарихимиздаги салмоқли ўрнини тушуниб етишимизда Президентимизнинг шахсий жасорати ва тарихимизга донишмандона муносабати алоҳида салмоқ касб этди.

Мустақиллик даврида Имом ал-Бухорий, ат-Термизий, Аҳмад Яссавий, Аз-Замахшарий, Баҳоуддин Нақшбанд, Нажмиддин Кубро каби буюк сиймоларнинг мероси ва тарих олдидаги хизматлари қайтадан тикланиб, маънавиятимизга инъом этилди. Имом Бухорийнинг забунликдаги қабрини замонлар чангидан тозалаб, бу ерда улкан зиёратгоҳ барпо этилди. Мустақиллик маънавий-диний эътиқодларимизга кенг йўл очди. Қадимий Наврўз яна умумхалқ шодиёналарига сабаб бўлмоқда. Рўза ва Қурбон ҳайитлари миллий байрамларга айланди. Мустақиллик Бухоро, Хива, Қўқон каби шаҳарларимизнинг халқаро миқёсдаги салмоғини янада юқорига кўтарди.

Тарихий-маънавий хотирани тиклаш давом этмоқда. Демак, миллий ўзликни англаш жараёни ҳам ўзига янги уфқлар очмоқда.

Миллий тикланишнинг муҳим белгиларидан бири — **миллий тилимизнинг давлат тили мақомига эришишидир**. Тилимизнинг бундай юксак мақоми мустақил Ўзбекистоннинг Конституциясида қонунлаштирилди, Президентимиз Фармони ва ҳукумат қарорлари билан мустаҳкамланди. Ўзбек тилининг давлат тилига айланиши шунчаки маънавий ютуқ бўлиб қолмай, унинг улкан мафкуравий вазифа эканлиги ҳам бугун аён бўлмоқда. Шаҳарлар, туманлар, хўжаликлар, корхоналар, кўчалар, мактаблар эски мафкуравий қарашлар билан боғлиқ ғайритабиий топонимик номларга эга эди. Бугун улар асл, миллий мустақилликнинг янги дунёқараши билан боғлиқ равишда тамомила янги номлар билан аталмоқда. Бугун илмий ишлар ўзбек тилида ҳимоя қилинмоқда. Иш қоғозлари ўзбек тилида тўлдирилмоқда, мажлислар ўзбек тилида ўтмоқда. Хуллас, тилимизнинг мавқеи мустақиллик туфайли ҳар жиҳатдан ўз қаддини тиклаб, равнақ топмоқда.

Миллий маънавий тикланишни **миллий маънавиятни соғломлаштириш** деб аталган улкан янгиланиш жараёнининг муҳим бир жиҳати деб баҳоласак бўлади. Аммо унинг иккинчи, ҳозирги кунда ҳам мураккаб жараёнларни бошидан кечираётган яна бир муаммоси бор. Бу собиқ мустабид, маъмурий буйруқбозлик тузумидан одамлар онгида, руҳиятида сақланиб қолган «мерос»дир. Бу асоратлар ҳаётга, меҳнатга, тараққиётга эскича, қотиб қолган муносабатларда ўзини намоён этмоқда. Масалан, Президентимиз бир қатор маърузалар ва суҳбатларда раҳбарликнинг моҳияти бугун тубдан ўзгарганлигини, яъни раҳбарлар ўзини янги демократик ҳаёт қурилишининг намояндаси, халқ хизматкори сифатида кўрсатишлари зарурлигини қатъий қўймоқдалар. Сабаб шуки, давлат ва халқ ишониб юксак лавозимларга сайлаб қўйилган айрим раҳбарлар элга бошчилик қилишни ҳамон эски, маъмурий буйруқбозлик замонидан қолган тўрачилик андозаларида тушунмоқдалар. Худди шундай эскича қарашлари, иш тутуми билан улар давлат ва жамиятнинг янгича ривожланишига тўғаноққа айланиб қолмоқда. Бундай раҳбарларнинг айримлари шундай эски, маънавий-догматик ақидалари ва шунинг оқибатида йўл қўйган жиддий нуқсонлари учун лавозимларидан четлатилди. Бу — ҳозирги ҳаётнинг, тараққиётнинг талаби эди.

Ёки эски давр одамлар онгида шакллантирган боқимандалик, мулкчиликнинг янги шаклларига, масалан, хусусий мулкка, акциядорликка, фермерликка, меҳнатдаги шахсий ташаббускорлик ва тадбиркорликка хушламай муносабатда бўлиш, ўз шахсий манфаатини давлат, жамият манфаатларидан устун қўйиш, ижтимоий лоқайдлик каби бир қатор маънавий-руҳий иллатлар ҳам яшаб келаяптики, улар янги тараққиётнинг йўлини сезиларли мураккаблаштирмоқда. Булар — миллий маънавиятни соғломлаштиришнинг жиддий муаммоларидан бўлиб турибди.

Табиийки, тараққиёт — муқаррар жараён. Тараққиётнинг муқаррар, ҳаққоний йўли эскиликни барибир инкор этади. Жумладан, биз юқорида санаган маънавий муаммоларни ўз шахсиятида мужассамлантирган кимсалар ҳам ўз йўллари ва дунёқарашларининг бугун ўтмай қолаётганлигини яққол кўриб турибди. Улар ижтимоий ҳаётнинг янги тамойилларига қараб ўз ички дунёси ва турмуш тарзини ўзгартиришга уринмоқдалар. Аммо бу осонликча юз берадиган ҳодиса эмас.

Шу сабабли Президентимиз тараққиётнинг янги мақсади ва манфаатларига мос, янги кадрлар авлодини тарбиялаб етиштириш масаласини давлат ва жамият олдига муҳим вазифа сифатида қўймоқда. Шу мақсадда Кадрлар тайёрлаш миллий дастури қабул қилинди. Ҳозирги кунда давримизнинг бу муҳим ҳужжатида белгиланган йўналишлар асосида улкан ишлар амалга оширилмоқда. Таълим тубдан ўзгараяпти. Ҳозирги таълим-тарбия тизими илғор замонавий, халқаро андозалар даражасидаги кадрларни етиштиришга йўналтирилмоқда. Бундай кадрларнинг ижтимоий-маънавий қиёфасига хос муҳим янгилик шундаки, улар бир вақтлардагидай фақат ўз касбини, ҳунарини яхши эгаллаган мутахассисгина бўлиб қолмай, айни пайтда юксак замонавий маданиятли, дунёқарашли, Ватан ва халқ ишига фидойи, озод, мустақил фикрли шахслар бўлмоғи керак. Яъни **шунчаки кадрлар эмас, балки баркамол маънавий дунёли мутахассис кадрлар** етиштириш — давр талабидир. Кадрларни тарбиялашдаги бу янги талаб бошланғич таълим, мактаб, лицей, коллежлардан тортиб олий ўқув юртларигача — таълимнинг барча тизими олдида турибди. Президентимизнинг бевосита ташаббуси билан замонавий кадрларни тарбиялаб етиштириш учун ёшлар хорижий мамлакатларнинг нуфузли олий ўқув юртларига таълим олиш учун жўнатилмоқда. Мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли жабҳаларидаги мутахассислар, тадбиркорлар эса тажриба ўрганиш учун илғор хорижий давлатларга бориб келишаяпти. Узоқ ва яқин ўтмишда халқимизнинг не-не илғор намояндалари орзу қилган бундай имкониятлар истиқлол туфайли рўёбга чиқди.

Маънавий омил ривожланишининг муҳим масалаларидан бири халқнинг **ўз миллий ғоясига эга бўлиши, янги мафкуранинг шаклланиши** билан узвий боғлиқдир. Мамнун бўлиб айтишимиз керакки, бугун биз ўз мустақиллик мафкурамиз асосларига эгамиз. Бу асослар Президентимиз асарларида ўз ифодасини топган. Мустақилликни — буюк неъмат деб тушуниш, Ўзбекистоннинг буюк келажаги учун кураш, республикамизнинг кўп миллатли аҳолиси қалбидан ўрин олган «Шу азиз Ватан — ҳаммамизники» деган эътиқод, мустақил ривожланиш йўли ва ғояларига халқимизнинг ортиб бораётган садоқати ва ишончи — булар янги тарихий шароит одамлар онгида шакллантирган миллий ғояларнинг айрим кўринишларидир. Биз халқни халқ, миллатни миллат қиладиган, жамиятни улуғ мақсадлар йўлида бирлаштирадиган миллий ғояларимиз оламини янада ривожлантириб боришимиз керак. Миллий ғоя, айниқса, ёшлар маънавиятининг такомилида муҳим роль ўйнайди. Тошкентда бўлиб ўтган машъум 16 февраль воқеалари, ёшлар ўртасида диний экстремизм ва фанатизмга чалғиб кетиш ҳолатларининг учраётганлиги миллий мафкурани ривожлантириш соҳасида жиддий муаммолар ҳам мавжудлигини аниқ кўрсатади. Бу йўналишдаги вазифаларни Президентимиз яқинда ЎзА мухбири саволларига жавобларида яна бир карра аниқ ва ҳаётий асосларда белгилаб бериб, ғояга қарши ғоя, жаҳолатга қарши маърифатни қарши қўйишимиз лозимлигини алоҳида таъкидладилар. Миллий мафкурани фаол ва тинимсиз равнақ топтириш керак. Шундагина онгда, тафаккурда бўшлиқ юз бериб, унинг ҳар хил заҳарли, ярамас ақида ва майллар билан банд бўлишининг олди олинади.

Мустақиллик йилларида **маънавий омилнинг тараққиёт негизига айланганлиги** ҳаётнинг улкан ҳақиқатларида яққол кўзга ташланади. Аввало, бу Президентимизнинг, давлатимизнинг олиб бораётган сиёсати юксак маънавиятга таянганлигида айниқса аниқ намоён бўлмоқда. Масалан, Йўлбошчимиз ташқи сиёсат майдонида юксак даражадаги ҳалоллик, тўғрилик, ўзаро эҳтиром, тенглик, ўзаро манфаатли ҳамкорлик принципларини қатъий туриб ҳимоя қилмоқда, дунёда тинчлик, осойишталик ва тараққиёт ғояларини халқаро минбарлардан туриб дадил илгари сурмоқда. Ана шуларнинг ўзида алоҳида ва теран маънавий фазилатлар бор.

Президентимизнинг ички сиёсати ҳам элга чексиз ғамхўрлик, Ватанимиз тараққиётига фидойиликнинг ёрқин намунасидир.

Мамлакатимизда олиб борилаётган янги ҳаётни шакллантириш билан боғлиқ ислоҳотларнинг босқичма-босқич амалга оширилаётганлиги, бу жараёнда қатъий йўлга қўйилган кучли ижтимоий сиёсат, шунинг оқибатида тараққиётимизнинг ижтимоий ларзаларсиз, муқаррар олға илгарилаётгани — Ўзбекистондаги ички сиёсатнинг юксак маънавий мазмун-моҳиятидан далолат беради. Ижтимоий барқарорлик, халқнинг тинч, осойишта турмуш ва меҳнат шароитига эгалиги, худди шундай барқарор вазиятнинг мавжудлиги туфайли биз билан халқаро иқтисодий ҳамкорлик қилишга интилаётган хорижий тадбиркорларнинг сони тобора кўпайиб бораётганлиги ҳам ички сиёсатимизнинг маънавий асослари мустаҳкамлиги туфайлидир.

Мустақиллик йилларидан бирининг «Инсон манфаатлари йили», навбатдаги йилнинг «Оила йили», жорий йилнинг эса «Аёллар йили» деб аталиши, шунга мувофиқ равишда йирик давлат дастурлари ишлаб чиқилиб, кенг миқёсда амалга ошириб келинаётганлиги юксак маънавий руҳли ички сиёсатнинг далиллари эмасми?!

Мамлакатимизда халқ маънавиятини ривожлантириш борасида кейинги пайтларда яна бир неча жиддий тадбирлар амалга оширилди. Масалан, шу пайтгача эски мафкуравий ақидалар таъсирида «Ғалаба куни» деб нишонланиб келинган 9 Май бундан кейин Хотира ва Қадрлаш куни сифатида байрам қилинади. Бу кунда фақат иккинчи жаҳон урушининг қурбонлари эмас, балки Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун жон фидо қилган бошқа табаррук сиймоларнинг хотиралари ҳам эъзозланади. Бу борада халқимиз маънавияти эски мафкуранинг яна бир асоратидан қутилди.

Тошкент Ислом университетини ташкил этиш, миллий мустақиллик учун курашган маърифатпарварлар хотирасини тиклаш, меросини ўрганиш ва оммалаштириш ҳақидаги Президентимиз Фармонлари маънавий омилни янада ривожлантириш борасида янги имкониятларни туғдиради.

Тараққиёт — узлуксиз жараёндир. Йўлбошчимизнинг яқинда ўз ишини якунлаган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг XIV сессиясида қилган тарихий маърузаси ҳам шу нуқтаи назардан алоҳида диққатга сазовордир.

Масалан, жамият маънавиятини юксалтириш муаммосини олиб қарайлик. Маърузада бу муаммони ҳал қилиш устида гап кетар экан, Президентимиз «янада юксалтириш» деган иборани бежиз тилга олмаяптилар. Бунинг сабаби шуки, биз маънавий тараққиёт бобида мустақиллик йилларида чиндан ҳам катта ютуқларга эришдик. Бироқ, давлат ва жамият янги демократик босқичларга кўтарилмоқда, **ижтимоий, сиёсий, иқтисодий эркинликни кучайтириш** даврида маънавиятдаги эркинлик, мустақилликни ҳам янада фаоллаштириш устувор вазифага айланди. Йўлбошчимизнинг кейинги маърузаларида **«Эркин фуқаро маънавияти»**, деган янги бир ибора алоҳида таъкидлаб тилга олинмоқда. Пировардида, Олий Мажлиснинг XIV сессиясидаги маърузада бу фалсафий мазмунли ибора давримизнинг долзарб ғояси, жамиятни эркинлаштириш жараёнининг энг муҳим муаммоларидан бири тарзида қўйилди. Маърузада бунинг моҳияти ҳам очиб берилган. Яъни эркин фуқаро маънавияти, бу — **ўз ҳақ-ҳуқуқларини танийдиган, ўз кучи ва имкониятларига таянадиган, атрофида содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларга мустақил муносабат билан ёндошадиган, айни замонда шахсий манфаатларини мамлакат ва халқ манфаатлари билан уйғун ҳолда кўрадиган, эркин, ҳар жиҳатдан баркамол инсонларни тарбиялашни англатади.**

Тараққиётнинг маънавий асосларини мустаҳкамлаш мақсадлари билан боғлиқ равишда олдимизда янги вазифалар турибди. Юртбошимиз Олий Мажлиснинг XIV сессиясидаги маърузасида айтганларидай, **халқнинг сиёсий, ҳуқуқий ва иқтисодий онгини тарбиялаш** ана шундай долзарб масалалар сирасига киради. Инсон онгининг, маънавиятининг бундай жиҳатларини ривожлантирмасдан туриб янги давлат ва янги жамиятга эришиш ҳам қийин.

Шу билан бирга, инсон шахсияти ва умуман маънавиятининг шаклланишида бевосита ҳаётнинг ўзи берадиган «ижтимоий тарбия»нинг роли бебаҳодир. Аниқ қилиб айтадиган бўлсак, ҳуррият, мустақиллик вужудга келтирган янги тарихий шароит, эркинлик муҳити янги инсон, янги маънавиятнинг улуғ мактабидир.

Ҳаёт ўзгариб, ривожланиб борар экан, онг, тафаккур, маънавият ҳам ўзгариб бораверади. Онг, тафаккур, маънавият ўзгарар экан, улар ҳаётнинг ўзгаришига ҳам омил бўлиб қолаверади. Бу — мустақиллик даври дунёқарашининг муҳим қоидаларидан биридир.

Президентимизнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига жавобларида шундай дейилади:

«Биз бугун айрим давлатлардан моддий нуқтаи-назардан орқароқда бўлсак-да (бунга кўпгина тарихий объектив сабаблар бор), маънавият нуқтаи-назаридан қаралганда, улкан ғурур билан айтишимиз мумкин: буюк аждодларимиздан мерос қолган қадриятлар ва урф-одатларга, насл-насабимиз ва қонимизга сингиб кетган буюк ҳаётбахш кучга эгамиз. Бу борадаги устунлигимиз бутун маърифий дунёда эътироф этилган. Ана шу қутлуғ меросга муносиб бўлиб яшаш, бу бекиёс бойликни янада бойитиб-ривожлантириш, миллий ўзлигимиз ва умуминсоний қадриятлар асосида келажагимиз биносини барпо этиш муқаддас бурчимиздир».

Михли САФАРОВ.

БАРАВЖ ҒЎЗАЛАР

Сураткаш мухбиримиз Тоҳиржон Ҳамроқулов яқинда Бухоро сафаридан қайтди. Унинг таъкидлашича, давлатга ғалла сотиш режасини мамлакатда биринчи бўлиб адо этган бухороликлар пахта майдонларида ҳам астойдил меҳнат қилишаяпти. У ана шундай сурурли ва заҳматли лаҳзаларни фототасмаларга муҳрлади.

Сиз суратда кўриб турган деҳқонлар Шофиркон туманининг Амир Темур номли жамоа хўжалиги, Савриддин Бурҳонов бригадасида тасвирга олинган. Жамоа хўжалиги раиси Абдураҳим Жабборов Савриддин ака билан бу йилги режалар ҳақида суҳбатлашмоқда. 51 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган бригада аҳли ҳосилдорликни 50 центнерга етказишни мўлжалламоқда. Бу ўтган йилги кўрсаткичдан 3 центнер кўп демакдир. Ғўзалар ривожини кўрган сувчи Бойжон Шарипов (чапдаги сурат) ҳам бу йил ҳосил мўл бўлишига ишонади.

Президент Ислом Каримовнинг ЎзА мухбири саволларига жавоблари халқимиз томонидан ҳозирги маънавий ҳаётнинг энг муҳим воқеаларидан бири сифатида катта қизиқиш билан кутиб олинди. Суҳбатда ҳозирги ижтимоий-сиёсий жараёндан чиқарилган теран хулосалар, унда илгари сурилган ғоялар ва қарашлар кенг жамоатчилик ўртасида қизғин муҳокама қилинмоқда.

РЕКТОРЛАР КЕНГАШИ

Шу йилнинг 25 июнида бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртлари ректорлари кенгашининг навбатдаги йиғилиши ҳам Президентимизнинг юқорида тилга олинган суҳбатига бағишланди.

— Ёш авлодни камол топтириш, улар қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, Ватанга меҳр-садоқат туйғусини янада ривожлантириш, йигит-қизларни миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялашда олий ўқув юртларининг хизмати каттадир, — деди олий ва ўрта махсус таълим вазири, академик С. Ғуломов. — Худди шу жиҳатдан республика таълим тизими ходимлари, жумладан, олий ўқув юртларининг профессор-ўқитувчилари ва барча тарбиячилар учун Президентимизнинг ҳушёрликка даъват этувчи фикрлари муҳим дастуриламал бўлиб қолади.

Ректорлар кенгашида академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари учун педагог-кадрлар тайёрлаш дастури бўйича ҳам фикр алмашилди.

Шунингдек, йиғилишда Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртлари ректорлар кенгашининг раиси, академик Т. Миркомиловнинг 1998-1999 ўқув йили мобайнида ректорлар кенгашининг фаолияти бўйича ҳисоботи тингланди ва муҳокама қилинди.

Ўз мухбиримиз.

ҲАМКОРЛИКНИНГ УЗВИЙ ДАВОМИ

28 июнь куни Тошкентда фуқаро мудофаасини режалаштириш ва фуқаро-ҳарбий ҳамкорлиги бўйича НАТОнинг минтақавий курслари очилди. Мазкур тадбир "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури доирасида Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, НАТОнинг фавқулодда вазиятларда фуқаро хизматларидан фойдаланишни режалаштириш дирекцияси, Европадаги бирлашган кучлар бош штаби ва фуқаро-ҳарбий ҳамкорлик секцияси билан биргаликда ўтказилмоқда.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов НАТОнинг эллик йиллигига бағишлаб Вашингтонда ўтказилган саммитда Ўзбекистон Шимолий Атлантика альянси билан ўрнатилган ҳамкорликнинг бундан кейин ҳам ривожланиб боришидан манфаатдор эканини таъкидлаган эди. Дарҳақиқат, бугунги кунда Ўзбекистон билан НАТО ҳамда ушбу ташкилот ҳамкорлари ўртасидаги алоқалар тобора ривожланиб бормоқда. Мамлакатимиз НАТОнинг "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури доирасида ўтказилаётган турли тадбирларда муваффақиятли иштирок этаётгани фикримиз исботидир. Ўтган йили Ўзбекистон ушбу дастур доирасида ўтказилган учта машғулотда, НАТОнинг бошқа кўплаб ҳарбий ҳамда ноҳарбий тадбир ва ўқувларида қатнашди.

Мамлакатимиз Марказий Осиёда муҳим жўғрофий ва геосиёсий ўринни эгаллайди. Ўзбекистоннинг минтақамиз давлатлари орасида тутган муҳим ўрни ва мақоми хорижда ҳам эътироф этилмоқда. Бу эса Ўзбекистоннинг минтақа хавфсизлиги, тинчлиги ва барқарорлиги масалаларига янада катта эътибор қаратишини тақозо этмоқда. Шу маънода мамлакатимизнинг Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши ишида ва "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастуридаги фаол иштироки, шубҳасиз, катта аҳамиятга моликдир. Бу борадаги ҳамкорлик, аввало, Ўзбекистоннинг ўз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, замонавий ҳарбий-техник ютуқлар билан яқиндан танишиш ва малакали мутахассислар тайёрлашга қаратилгандир.

Мамлакатимизнинг табиий-жўғрофий жойлашуви ва иқлими унинг ҳудудида турли кўринишдаги табиий офатлар келиб чиқиши эҳтимолини туғдиради. Ер қимирлаши, кўчки кўчиши ҳодисалари, сел келиб туриши ана шулар жумласидандир. Бироқ истиқлолга қадар бундай табиий офатларнинг олдини олиш, атроф-муҳит муҳофазасини кафолатловчи зарурий меъёр ва қоидаларга риоя қилиш борасида маълум бир тизим ишлаб чиқилмагани, бу муҳим масалаларга бармоқ орасидан қаралгани сабабли бугунги кунда минтақа аҳолиси улкан экологик таҳдид билан юзма-юз келиб қолди. Оролнинг қуриши, ернинг шўрланиши, эррозия, саҳроларнинг кенгайиш жараёни — буларнинг барчаси жиддий муаммога айланди. Бундан ташқари, қўшни мамлакатлардаги кўчки ва сел хавфи мавжуд ҳудудларда радиоактив моддалар кўмилган жойларнинг ҳам борлиги хавотирни янада кучайтиради. Шу маънода давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ўзининг "Ўзбекистон XX1 аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" асарида экологик хавфсизлик ва атроф-муҳит муҳофазаси муаммоларини истиқболда миллий хавфсизлигимизга соя солиши мумкин бўлган асосий жиҳатлардан бири сифатида қайд этиб ўтгани бежиз эмас.

Халқаро ҳамжамият яшаш ҳуқуқининг дахлсизлиги ва инсон ҳаёти учун соғлом муҳит яратиш йўлида астойдил курашиб келади. Бугунги кунда ҳам одамларни юз бериши мумкин бўлган фавқулодда вазиятлардан ҳимоя қилиш жаҳоншумул муаммолар сирасига киради. Чунки бу барча халқлар манфаатларини ифода этади. Табиий офатлар эҳтимоли Ўзбекистонга ва, умуман, бутун минтақага ҳар доим таҳдид солиб турганини ҳисобга олиб, мамлакатимиз ҳукумати фуқаролар тинчлигини сақлаш, уларни турли ижтимоий, табиий ва техникавий офатлардан муҳофаза қилиш бўйича катта ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, Ўзбекистоннинг НАТО билан ҳамкорлигининг асосий йўналишларидан бири ҳам айнан мана шундай фавқулодда ҳолатлардан огоҳ этиш ва унинг оқибатларини тугатишдир. Тошкентда ўтказилаётган минтақавий курслар Ўзбекистон-НАТО амалий ҳамкорлигининг узвий давомидир, дейиш мумкин.

Минтақавий курсларда НАТОга аъзо ва ҳамкор бўлган 16 давлат вакиллари иштирок этмоқда. Улар, яъни фуқаро мудофаасини режалаштириш ва фавқулодда вазиятларда иш олиб бориш бўйича етакчи мутахассислар бир неча кун давомида маърузалар ўқийди, ўзбекистонлик ҳамкасблари билан тажриба алмашади.

Таъкидлаш керакки, юртимизда фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва унинг оқибатларини тугатиш бўйича муайян тажриба тўпланган. Шунинг учун минтақавий курслар давомида иштирокчиларга Ўзбекистоннинг ютуқлари ҳақидаги маърузалар ҳам тақдим этилади. НАТО аъзолари ва ҳамкорлари тўплаган тажрибалар билан ўртоқлашиш, уларнинг таклифлари билан танишиш, шубҳасиз, фавқулодда вазиятларда иш олиб боришда мутахассисларимизга жуда қўл келади.

Минтақавий курсларнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси У.Исмоилов, фавқулодда вазиятлар вазири Б.Қосимов иштирок этди.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбири.

Муносабат

ХАЛҚИМИЗНИ ЖИПСЛАШТИРИШ ДАСТУРИЛАМАЛИ

Куни кеча газеталаримизда республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига жавоблари эълон қилинди. Кўп қатори мен ҳам уни катта ҳаяжон билан ўқиб чиқдим. Ўқиб чиқдиму ўй-хаёллар гирдоби чулғаб олди. Сабаби, Йўлбошчимиз жавобларида ҳозирги пайтда ҳаммамизни ўйлантираётган, ҳаяжонга солаётган кўпдан-кўп масалалар кўтарилган. Берилган ҳар бир саволга жуда асосли, куюнчаклик билан, илмий нуқтаи-назардан, баъзан эса аччиқ бўлсада, очиқ жавоблар берилган.

Ҳали дунёқараши тўла шаклланиб улгурмаган, мустаҳкам иродаси бўлмаган ёшлар онгига бизга ёт бўлган зарарли қарашларни тиқиштиришга уринаётганлар хийла жонланиб қолганлигидан ҳаммамиз бохабармиз. Мафкура соҳасининг кишиси бўлганлигим учун шуни катта қониқиш билан алоҳида таъкидлашни хоҳлардим: Юртбошимизнинг жавобларида мафкурамизнинг кемтик жойлари бор бўй-басти билан очиб ташланган, айни дамда ҳозирги пайтда ва келгусида бу борада амалга ошириладиган ишларнинг бутун бир дастуруламали аниқ ва равшан белгилаб берилган.

Биз ажойиб, айни пайтда ўта мураккаб даврда яшаяпмиз. Шукроналар бўлсин, мустақилликка эришдик, юртимизни обод ва кўркам қилиш, ҳаётимизни гўзаллаштириш, иқтисодиётимизни жаҳон андозалари даражасига етказиш борасида, бир сўз билан айтганда, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлида мана саккиз йилдирки, зўр кўтаринки руҳда, катта ғайрат билан меҳнат қилаяпмиз. Айтиш керакки, меҳнатларимиз зое кетмаяпти, улар ўзининг яхши самараларини бераяпти. Ўзбекистон деган юртнинг обрў-эътибори кун сайин ошаяпти, жаҳон ҳамжамиятида ўзбекнинг овози тобора баландроқ жаранглаётганлиги эндиликда ҳар биримизга аён. Давримизнинг мураккаблиги шундаки, биз бир тузумдан иккинчисига, бутунлай янги тузумга ўтаяпмиз. Шунга яраша иқтисодиётимизни мослаяпмиз, айни пайтда онгимизда ҳам катта ўзгаришлар юз бермоқда. Кишилар дунёқарашини ўзгартириш қисқа муддатларда юз берадиган ўнғай жараён эмас, чунки у инсон руҳияти билан боғлиқдир. Аксарият кўпчилигимиз ўтмишдаги сохта ғоялардан нисбатан ўнғайлик билан воз кечдик. Чунки ўша коммунистик мафкура қанчалик ялтироқ бўлмасин, таги пуч эди, сохта эди. Буни ўша даврдаёқ илғор зиёлиларимиз тушуниб етган эдилар.

Давлатимиз бошлиғи таъкидлаб ўтганларидек, ҳозирги энг муҳим, энг долзарб вазифамиз — жамият аъзоларини, авваламбор вояга етиб келаётган ёш авлодни камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садоқат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялашдан иборатдир. Бунинг учун миллий ғоя, миллий мафкурани кенг халқ оммаси онгига, айниқса, келажагимиз бўлмиш ёшлар онгига чуқур сингдириш зарур.

Йўлбошчимиз мафкура соҳасидаги ишларимизни такомиллаштиришга қаратилган қатор муҳим таклифларни лўнда ифодалаб ўртага ташлаганлар. Чунончи, мавжуд вазиятни холис ўрганадиган нодавлат, мустақил ташкилотлар фаолиятини такомиллаштириш, республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг жойлардаги бўлимлари қошида маърифий тарғибот кенгашлари тузиш, мактаб, лицей ва коллежларда маънавият масалалари билан шуғулланувчи мутасадди мутахассислар лавозимларини жорий этиш ҳамда ана шу ўқув масканларида болаларимизни ижобий ишлар ва тарбиявий тадбирлар билан банд қиладиган турли ташкилот ва тўгараклар тузиш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар.

Назаримда, ҳар бир ота-она ҳам ўз йўлига фарзандларини халқимизга ёт турли хил ақидапарастлар таъсиридан асровчи, улар қалбига маърифий эзгуликлар уруғини сепувчи ва парваришловчи бўлишлари даркор. Ўғил-қизлари кимлар билан бирга бўлаяпти, бўш вақтини қандай ўтказаяпти, уларнинг қизиқишлари, ҳаваслари, интилишлари нималардан иборат — бу ва бошқа масалалар ҳамиша ва ҳамма вақт ота-оналар эътиборида турмоғи шарт, деб ўйлайман. Яна бир мулоҳаза: раҳбарларимиз, улар хоҳ катта, хоҳ кичикроқ мансабларда бўлмасинлар — барибир, ўзлари ўрганиб қолган иш усулларидан, мисол учун, қайси соҳада ўзлаштириш неча фоиз бўлди, ёки хўжаликларда белгиланган режа қанчага бажарилди, деб сўрайвермасдан вақти-вақти билан ёшлар кайфияти қандай, улар ўзларини қизиқтираётган саволларга тўлалигича жавоб олаяптилармикин, бўш вақтларини кимлар билан ўтказаяптилар — бу ва тарбия билан боғлиқ бошқа масалалар билан ҳам кун сайин жиддий шуғулланиб бормоқлари даркор, деб ҳисоблайман.

Хулоса қилиб айтганда, халқимизни бирлаштириш ва жипслаштириш борасида Йўлбошчимиз томонидан билдирилган фикрлар шу соҳа учун узоқ йилларга мўлжалланган амалий қўлланмадир. Уни ҳаётга жорий этиш юртимиздаги ҳар бир фуқаронинг Ватан олдидаги, ўз халқи олдидаги бурчи, шон-шараф иши бўлмоғи керак. Шундай қилсак, миллий манфаатларимизга тажовуз қилиш ниятидаги ғайри кучларнинг хатти-ҳаракатлари мустаҳкам қоя тошига урилган тўлқинлардай чил-парчин бўлиб кетаверади, улар нияти икки дунёда ҳам амалга ошмаяжак. Биз эса янада ишонч билан ўзимиз танлаган йўлдан дадил олға бораверамиз.

Искандар СУЛТОН,
меҳнат фахрийси.

ТАКРОРИЙ ЭКИН ЭКИШГА ЭЪТИБОР

Маълумки, республикамиз тупроқ-иқлим шароитида йилига деҳқончиликда бир майдондан икки ва ҳатто уч марта ҳосил етиштириш мумкин. Шу боис, ғалладан бўшаётган ерлар пешма-пеш шудгорланиб, такрорий экинлар экилаётгани бежиз эмас. Бу муҳим агротехника тадбирини қисқа фурсатда, сифатли ўтказиш учун нима қилмоқ керак? Бу борада қайси техника ва технологиядан фойдаланиш афзал?

Тошкент вилояти Қуйичирчиқ туманидаги "Ўзбекистон" дала-тажриба хўжалигида ўтказилган республика кўргазмали семинар-кенгаши ана шу масалага бағишланди. "Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг" компанияси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда "Ўзқишхўжтаъминоттузатиш" давлат кооператив қўмитаси ҳамкорликда ташкил этган бу тадбирда вилоятлар ҳокимларининг биринчи ўринбосарлари — қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармалари бошлиқлари, "Агромашсервис" бирлашмаси раҳбарлари, қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари вакиллари, олимлар ва мутахассислар иштирок этди.

Семинарда "Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг" компанияси тизимидаги машинасозлик корхоналарида тайёрланаётган йигирмага яқин турли машина ва ускуналар, шунингдек, хорижий фирмалар билан ҳамкорликда ишлаб чиқарилаётган шу хил техника воситалари намойиш этилди. Эътиборли томони шундаки, мазкур барча техника ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экин экиш учун мўлжалланган бўлиб, сомонни йиғиштириб олишдан тортиб ерни тайёрлаб, уруғ қадашгача бўлган ишларни бажариб беради.

Семинарда республика Бош вазирининг ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Б.Олимжонов, вилоят ҳокими У.Мирзақулов қатнашди.

Неъмат ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири.

Банк тизими: тажриба, изланиш

МОЛИЯВИЙ БАРҚАРОРЛИК МЕЗОНИ

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги тараққиётига хизмат қилиш, бу соҳада ўтказилаётган ислоҳотларни кафолатли молиялаш устувор вазифамиздир, — дейди суҳбатдошимиз, ихтисослаштирилган акциядорлик-тижорат "Пахта-Банк" бошқаруви раисининг ўринбосари Илҳом ШАРИПОВ.

МАЪЛУМОТ: "Пахта-Банк" — 1995 йил август ойида собиқ "Ўздеҳқонсаноатбанки" негизида ташкил этилган. Унинг таъсисчилари қаторида "Ўзпахтасаноатсотиш" акциядорлик уюшмаси, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир" давлат кооператив қўмитаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўзагрокимёҳимоя" давлат-акциядорлик бирлашмаси, "Ўзагросуғурта" компанияси каби республиканинг йирик ташкилотлари бор. Ҳозирги кунда ушбу тижорат банки мулкчиликнинг турли кўринишидаги 50 мингдан зиёд юридик шахсларга кредит ҳисоб-китоб ҳамда 125 мингдан ортиқ фуқароларга омонат-депозит хизматларини кўрсатиб келмоқда. Республикамизда унинг 13 минтақавий бошқармаси, 183 та бўлим ва 20 га яқин минибанклари мавжуд. Эълон қилинган акциядорлар сармояси 6,4 млрд. сўм. Акциядорлар сони эса 28,5 минг кишини ташкил этади.

— Илҳом Раҳмонович, ўзингизга аён, мамлакатимизда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг ҳозирги суръати ва кўлами банк тизимига ҳам янгича ёндошувни тақозо этмоқда. Гарчанд ўтган қарийб саккиз йил мобайнида бу соҳада муайян натижаларга эришилган бўлса-да, банклар фаолиятида туб дунёвий ўзгаришлар кўзга ташланмаяпти. Буни рўй-рост тан олишимиз керак. Эсингизда бўлса, муҳтарам Президентимиз Вазирлар Маҳкамасида вилоят, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда (1998 йил 23 декабрь) сўзлаган нутқларида банк соҳасидаги аҳволга холис ва танқидий баҳо бериб, жумладан, шундай деган эдилар: "Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда банк тизими амалда локомотив вазифасини бажариши, хўжалик юритувчи субъектларни ўз ишларини қайта ташкил этишга, бозор механизмларини дадил ва жадал эгаллашга даъват этувчи омил бўлиши лозим". Юртбошимизнинг ушбу дастурий йўл-йўриқлари "Пахта-Банк" фаолиятига ҳам тааллуқли, албатта. Мулоқотимиз аввалида шу хусусдаги фикрингизни билмоқчи эдик.

— Дарҳақиқат, кучли ва барқарор банк тизими пул-кредит сиёсатини юритишда давлатнинг ишончли таянчидир. Бунга эришмай туриб, жамият тараққиётига йўналтирилган устувор вазифаларни муваффақиятли амалга ошириб бўлмайди. Юртбошимиз ўша йиғинда банк соҳасида ислоҳотлар оқсаётганини тўғри ва асосли кўрсатиб ўтдилар. Маърузада билдирилган фикрлар ҳар биримизнинг қалбимиздан чуқур жой олиб, ўз фаолиятимизга танқидий кўз билан қарашга, тегишли хулосалар чиқаришга ундамоқда. Бозор муносабатларига асосланган янги иқтисодий шароит барча қатори банк ходимларидан ҳам тинимсиз изланишни, хизмат маданияти ва касб малакасини ошириб боришни тақозо этаяпти. Мустақилликнинг саккизинчи йилида яшаяпмиз. Бугун, масалан, банклар иқтисодиётимизнинг қон томирига, юксак даражадаги инвестиция ва кредит марказларига айланган, деб атай оламизми? Ишонч билан бундай дейиш қийин. Жаҳон андозаларига қиёслайдиган бўлсак, мижозлар билан иш юритиш, уларга замонавий хизмат кўрсатиш соҳасида ҳали орқада эканлигимиз аёнлашади. Йўлбошчимиз масаланинг ана шу жиҳатига урғу бериб, мавжуд банк-кредит тизимини тубдан ислоҳ қилиш вазифасини кун тартибига қўяётганлари мутлақо табиийдир.

Ҳаммаси ўзимизга боғлиқ. Астойидил меҳнат қилсак, ғайрат ва ташаббус билан олға интилсак, эзгу мақсадлар рўёбга чиқаверади. Энг муҳими, мамлакатимизда бунинг учун зарур ҳуқуқий пойдевор ҳамда етарли шарт-шароит мавжуд. Кейинги йилларда қабул қилинган қонун ва қонуности ҳужжатлари банк-кредит тизими ишини замонавий талаблар даражасида ташкил этиш, жамиятдаги молиявий ва макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш учун катта имконият беради.

Шу ўринида мен Президентимизнинг "Акциядорлик-тижорат банклари фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбилари тўғрисида"ги Фармонини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. 1998 йил 2 октябрда қабул қилинган ушбу тарихий ҳужжатда банк фаолиятини бошқаришда акциядорлар иштирокини кўчайтириш, банк ходимларини шартнома асосида ишлашга ўтказиш, кредит берилиши ва уларнинг ўз муддатида қайтарилишини таъминлашда банк раҳбарияти ҳамда ижрочи органларининг маъсулиятини ошириш билан боғлиқ ғоят муҳим вазифалар белгилаб берилган. Фармонга мувофиқ, акциядорлик-тижорат банкларининг юқори бошқарув органлари, яъни акциядорлар умумий йиғилиши ҳамда банк кенгашининг ваколатлари кенгайтирилди, ўз навбатида банк кенгашига банкнинг кундалик фаолияти устидан назорат қилиш ва унинг устувор йўналишларини белгилаш каби бир талай ҳуқуқлар берилиши билан бирга унинг банк акциядорлари олдидаги бурч ва мажбуриятларига ҳам эътибор қаратилди.

Бундан кўзланган мақсад битта: у ҳам бўлса, молиявий соҳадаги ислоҳотларни жадаллаштириш, жамиятимизда барқарор банк-кредит тизимини шакллантириш, акциядорларда эгалик ҳиссини туғдиришдир. Эндиликда банкни асосан акциядорлар бошқаради. Зотан иш сифатини яхшилаш ҳамда хизмат маданиятини оширишда уларнинг фаоллиги, билим ва тажрибаси сув билан ҳаводек зарур, деб ўйлайман.

— Тўғри айтдингиз. Ўзбекистон банк тизими изланишлар даврини бошдан кечирмоқда. Ҳисоб-китоб механизмини такомиллаштириш, ишлаб чиқаришга чет эл инвестицияларини жалб этиш, фонд бозорини ривожлантиришга қаратилган амалий чора-тадбирлар ўз самарасини бераяпти. Ҳозирги кунда "Пахта-Банк" мижозларни кредитлаш ва уларни маблағ билан таъминлаш салоҳияти, актив ҳамда пассив операцияларнинг кўлами жиҳатидан республикамиздаги тижорат банклари ўртасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турганлиги ҳаммамизга маълум. Айтинг-чи, бунга қайси омиллар ҳисобига эришилаяпти?

— Бозор шароитида иш юритиш ҳеч кимга осон бўлаётгани йўқ. Жумладан, бизга ҳам. Мижозлар ишончини оқлаш, сармоявий барқарорликни таъминлаш учун мавжуд имкониятлардан тўлиғича фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз. Пул муомаласи аниқ ҳисоб-китобга таянади. Ҳисобини билмаган эса ҳамёнидан айрилиши тайин. Деҳқончилик-саноат мажмуини, биринчи навбатда, пахтачиликни ривожлантиришга йўналтирилган "Пахта-Банк" бу борада белгиланган давлат мақсадли дастурларини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Банкимиз устав капиталининг оширилиши, аҳолининг вақтинчалик бўш маблағларини турли хил банк омонатларига жалб қилиниши, корхоналар сармояларининг муддатли депозитларга олиниши ва банк ишини оқилона кредит, факторинг, лизинг операцияларига йўналтириш булар шубҳасиз, фаолиятимиз динамикасини белгиловчи муҳим кўрсаткичлардир.

Қишлоқ хўжалиги мамлакатимиз иқтисодиётида етакчи бўғинлардан бирини ташкил этади. Шу боис, мустақилликнинг дастлабки кунлариданоқ тармоқни ривожлантириш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилмоқда. Айни пайтда етиштирилаётган ялпи ички маҳсулотнинг тўртдан бир қисми аграр сектор ҳиссасига тўғри келади. Қолаверса қишлоқ хўжалиги республикамизга валюта тушумининг 55 фоизини берувчи асосий экспорт манбаларидан биридир. Айтиш кераки, сўнги йилларда қабул қилинган "Ер тўғрисида"ги, "Кооперация тўғрисида"ги, "Ижара тўғрисида"ги ва бошқа қатор қонунлар, шу асосда қабул қилинган ҳукумат қарорлари, Президентимиз Фармонлари қишлоқда янги ҳуқуқий муносабатларни вужудга келтириш имконини берди, кўп укладли иқтисодиёт ҳамда мулкдорлар синфини шакллантириш, кичик бизнес ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш учун кенг уфқлар очди. Банкимиз жамоаси ана шу жараёнда фаол иштирок этиб, ўз олдига қўйилган вазифаларни бекаму кўст уддалаш учун қатъий саъй-ҳаракат кўрсатмоқда. Мақсадимиз қишлоқ хўжалиги истиқболи ва тараққиётига хизмат қилиш, бу соҳада ўтказилаётган ислоҳатларни кафолатли молиялашдир. "Пахта-Банк"нинг ҳозирги сиёсати, авваламбор, мижозларнинг барча муаммоларини яқиндан туриб ечилишига кўмаклашиш, улар билан тенг ҳуқуқли ҳамкор сифатида ишлаш, мижозларга барча қулайликларни яратиш, иш савиясини ошириш ҳамда замонавий маркетинг ва менеджмент асосларини кенг татбиқ этишга қаратилгандир.

Савол туғилади: банк фаолиятининг устувор йўналиши қандай шаклларда намоён бўлаяпти? Даставвал қишлоқ хўжалигини кредитлаш масаласига тўхтасак. Биз асосий эътиборни банкнинг даромадлилигини ошириш ва унинг ликвидлигини таъминлаш, активлар таркибини яхшилаш ҳамда хусусий капитални кўпайтиришга қаратмоқдамиз. Ҳозирги кунда "Пахта-Банк"нинг жамлама капитали 8,5 млрд. сўмни ташкил этиб, бу миқдор халқаро стандартлар талабига кўра ўз мажбуриятларини қоплаш учун етарлидир. Ажратилаётган кредитларнинг катта қисми иқтисодиётнинг нодавлат сектори вакиллари, жамоа хўжаликлари ҳамда туманларда жойлашган ташкилотлар ҳиссасига тўғри келади. Кейинги уч йил давомида банкимизнинг мустақил халқаро аудит текширувидан муваффақиятли ўтганлиги ҳам танлаб олинган тараққиёт йўлимиз тўғрилигидан далолат беради. Айтиш жоизки, халқаро аудит хулосасида банкнинг бухгалтерлик ҳисоби ҳаққоний эканлиги, молиявий аҳволнинг барқарорлиги ҳамда капиталнинг адекватлиги ўз ифодасини топган.

Биз тармоқда ислоҳотларни чуқурлаштира бориб, ўз мижозларимизга амалда барча турдаги банк хизматларини кўрсатишга ҳаракат қилмоқдамиз. Чунончи, ҳисоб-китобларни тезлаштириш ва қишлоқ хўжалигини зарур ускуналар, моддий-техника ресурслари билан таъминлаш мақсадида лизинг ва факторинг операциялари кенг қўлланилмоқда. "Пахта-Банк" қимматли қоғозлар бозорида Марказий банкнинг ваколатли расмий дилери ҳисобланади. Бу катта ишонч, айни пайтда юксак масъулият, демакдир. Қимматли қоғозларнинг юқори ликвидли портфелини яратиш мақсадида самара кўриб ишлаётган 100 дан зиёд йирик корхона ва ташкилотлар, молия муассасаларининг акциялари сотиб олинди.

— Маълумки, ўтган йилнинг охирларида ҳукуматимиз томонидан қишлоқ хўжалигига кўрсатилаётган банк хизматларини янада такомиллаштириш, ҳисоб-китоб тизимини яхшилаш мақсадида махсус жамғарма ташкил қилиниб, "Пахта-Банк" зиммасига жамғарманинг асосий молия агенти вазифаси юклатилган эди. Шу йўналишда олиб борилаётган ишлар хусусида тўхталиб ўтсангиз.

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 31 декабрдаги ПФ-2165-сонли Фармони билан давлат эҳтиёжлари учун қишлоқ хўжалик товар ишлаб чиқарувчилари томонидан етказиб бериладиган маҳсулотларни ўз вақтида бўнаклаш ва ҳисоб-китобларнинг тўғри амалга оширилишини таъминлаш мақсадида республика Молия вазирлиги ҳузурида "Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳисоб-китоб жамғармаси" ташкил этилди. Бугунги кунда жамғарманинг тўлиқ фаолият юритиши учун барча ҳуқуқий ва меъёрий негизлар мавжуд. Жумладан, жамғарма Низоми қабул қилинди. Унда тегишли маблағларни шакллантириш манбалари, жамғарманинг молиявий ва тижорат агентлари, сармоялардан фойдаланиш тартиби ва ишлатилиши устидан назорат қилишга оид меъёрлар белгиланган бўлиб, бугунги кунда улар 1999 йилда етиштирилиши мўлжалланаётган пахта, ғалла ва шоли ҳосилини узлуксиз молиявий бўнаклашда самарали қўлланилмоқда.

Юқоридаги Фармон ва жамғарма Низомига мувофиқ, банкимиз пахтани етиштириш, харид қилиш ва қайта ишлаш бўйича жамғарманинг молиявий агенти сифатида махсус очиладиган ҳисобварақалар орқали давлат эҳтиёжлари учун етказиб бериладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун ажратиладиган маблағлардан мақсадли фойдаланиш, ҳисоб-китобларнинг ўз вақтида амалга оширилиши юзасидан назорат ўрнатиш ҳамда берилган бўнак маблағларининг белгиланган муддатларда қайтарилишини таъминлаш каби масалаларга эътиборни қаратмоқда.

"Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳисоб-китоб жамғармаси" ташкил этилган дастлабки кунданоқ "Пахта-Банк" тизимида мазкур жамғарма маблағлари ҳисобидан ажратилаётган бўнак тўловларини ўтказиш ва мақсадли фойдаланишни ташкил қилиш Тартиби ишлаб чиқилди. Ҳозирги кунда барча ҳисоб-китоб ишлари ана шу асосда олиб борилмоқда.

Жамғарма ҳисобидан давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларига тўланадиган бўнак маблағлари ва якуний ҳисоб-китоблар учун сармояларни ўз вақтида ва мақсадга мувофиқ ўтказилишини таъминлашни назорат қилиш вазифаси ҳар бир банк бўлимида масъул бўлган ходимлар зиммасига махсус буйруқ билан юклатилган. Улар олдига муҳим талаблар қўйилган. Умуман, қишлоқ хўжалиги корхоналари билан пахта тозалаш заводлари ўртасида тузиладиган шартнома-контрактацияларнинг ўз муддатида расмийлаштирилишини таъминлаш, бўнак маблағларини қайтариш тўғрисида кафолат ва суғурта операцияларини белгиланган тартибда амалга ошириш, ажратилган маблағлардан белгиланган меъёрий талаблар доирасида самарали ва мақсадли фойдаланиш, етиштирилиши мўлжалланаётган пахта хом ашёси учун ҳисоб-китобларни ўз вақтида амалга ошириш, махсус ҳисоб рақамлари бўйича қишлоқ хўжалик корхоналари учун тўланадиган бўнак маблағларини ўрнатилган тартибга мувофиқ меҳнатга ҳақ тўлаш ва у билан боғлиқ тўловлар, ёқилғи-мойлаш материаллари, минерал ўғитлар, техника ва эҳтиёт қисмлар, электр энергияси ва бошқа тегишли йўналишлар бўйича мавжуд қарзлар харажат меъёрларига қатъий амал қилинган ҳолда ўтказилишини таъминлаш диққат марказида тутилаётир. Ушбу вазифаларни бекаму кўст амалга ошириш мақсадида ҳар бир банк бўлимида ва хўжаликда харажатларни ҳисобга олиш учун махсус ҳисобот дастурлари юритилиб, уларда меъёрий ва амалдаги харажатлар доимо таққослаб борилади.

Банкимизнинг "Компьютер технологияси ва дастур таъминоти" бошқармаси мутахассислари томонидан жамғарма маблағларининг ҳаракати билан боғлиқ маълумотларни оператив тарзда қайта ишлаш ҳамда қишлоқ хўжалик корхоналарида ҳисоб-китоб ва ҳисоботларни амалга ошириш имконини берувчи махсус дастурлар ишлаб чиқилиб, улар амалда тадбиқ этилмоқда.

— Бу каби тадбирлар қишлоқ хўжалиги корхоналарида аниқ меҳнат маромини таъминлаш, тўлов интизоми, кредит маблағларидан мақсадли фойдаланиш, ва ниҳоят, дебиторлик ва кредиторлик қарзларини бартараф этишда қандай ўрин тутади, деб ўйлайсиз?

— Сиз тилга олган масалалар нафақат қишлоқ хўжалиги, балки ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларига тааллуқлидир. Бу кўриниб турган ҳақиқат. Банк мижозларининг дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш юзасидан сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Биргина ўтган йили дебиторлик қарзларини ундириш мақсадида "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир" давлат кооператив қўмитаси ҳамда "Ўзагрокимётаъминот" давлат акциодорлик бирлашмаси тизимида 5 млрд. сўм миқдорда факторинг операциялари ўтказилди. Бу маблағ республикамизда барпо этилаётган йирик саноат мажмуаларининг моддий-техник таъминотини яхшилаш учун йўналтирилди. Хусусий ресурслар ҳисобидан хўжаликларга 1388 млн. сўм кредит берилганлиги ва замонавий факторинг хизмати кўрсатилганлиги натижасида 6470 млн.сўм миқдордаги муддати ўтган қарзлар қайтарилди. Бунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Айни кунда банкимиз жаҳондаги 14 давлатнинг 27 та йирик банки билан вакиллик муносабатларини йўлга қўйган. Документар операциялар миқдори ва ҳажми сезиларли даражада ошиб бораяпти. Бошқарув амалиётида илк бор экспорт аккредитивлари билан операциялар бажарилмоқда. Ўтган йили ахборот технологиясини жорий этиш бўйича муҳим ўзгаришлар юз берди. Натижада банкнинг молия-хўжалик фаолиятини кафтдагидек кўриш ва осон назорат қилиш имкониятига эга бўлдик. Марказий банк билан ҳамкорликда барпо этилган электрон тўлов тизими жўнатмаларнинг саноқли дақиқаларда ўтишини таъминламоқда. Эндиликда ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш тажрибасини қўллаяпмиз. Банк бўлимларида ўрнатилган юқори технологик ускуналар ҳамда маълумотларни умумлаштиришнинг ягона андозаси бошқарувни такомиллаштиришда муҳим аҳамият касб этаяпти. Замонавий ҳисоб-китоб ишларини бусиз тасаввур қилиш қийин, албатта.

Бозор талабларидан келиб чиққан ҳолда мижозларга фонд ва молия бозорининг аҳволи ҳақида тезкор ахборот-маслаҳат бериш билан боғлиқ талай янги хизмат турлари ҳам таклиф этилмоқдаки, бу эркин рақобат шароитида ҳар бир банкнинг эртанги истиқболи учун зарур, деб ўйлайман.

МАЪЛУМОТ: "Пахта-Банк" республикамизда хорижий сармоя иштирокида ташкил этилган "ЎТ-Банк" ўзбек-турк қўшма банкининг муассисларидан биридир. Банк кредитлари ҳисобидан Хоразм вилоятида йирик шакар заводи қад ростлади. Ўтган йилнинг ўзида қурилиш-монтаж ишлари учун 5,4 млрд.сўм миқдорда кредит сармоялари йўналтирилди. Қарши шаҳрида барпо этилган "Каштекс" тўқимачилик мажмуи, Андижон вилоятидаги "Ас-Ойим-Текстиль" қўшма корхонаси, Кувасой шаҳрида фаолият кўрсатаётган "Кварц" акционерлик жамияти ҳақида ҳам шундай фикрни айтиш мумкин.

— Биласиз, мамлакатимизда банк тузилмасини таркибий жиҳатдан янгилаш, иқтисодиётни молиялашда унинг иштирокини кенгайтириш, банк хизматлари бозорида рақобат муҳитини шакллантириш масалалари босқичма-босқич ҳал этилмоқда. Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил бошида қабул қилинган "Банк тизимини ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ана шу мақсадларга ҳамоҳанглиги, банк соҳасидаги изланишларни чуқурлаштиришга қаратилганлиги билан катта ижтимоий аҳамиятга эгадир.

— Дарҳақиқат, шундай. Ўзбекистон мустақил субъект сифатида жаҳон миқёсида тан олинди. Унинг қудратли салоҳияти чет эллик сармоядорлар, ишбилармон доираларни ўзига жалб этмоқда. Истиқболга юз тутган ҳар бир давлат ўзининг мустаҳкам банк тизимига эга бўлмас экан, юксак тараққиётга эришиши, барқарор ривожланиши қийин. Шу маънода Вазирлар Маҳкамасининг юқорида тилга олинган қарори банк ислоҳотлари йўлида ташланган яна бир муҳим қадамдир. Уни пул-кредит соҳасида ўтказиб келинаётган иқтисодий стратегиямизнинг мантиқий давоми, деса бўлади.

Аввало, шуни айтиш жоизки, ҳукуматимиз банкларнинг устав сармоясида давлат улушини камайтириш, тижорат банкларини хусусийлаштириш ва акциялаштириш масаласини кун тартибига қўймоқда. Бу бозор талабларига тўла мосдир. Эндиликда устав сармояси ҳажмини кўпайтириш асосан хорижий инвесторлар, қолаверса банк акциядорларининг бўш маблағларини жалб этиш ҳисобига амалга оширилади.

Бир сўз билан айтганда, юқоридаги қарор банк ходимлари, юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кенгайтириш билан бирга улар зиммасига алоҳида бурч ва мажбурият ҳам юклайди. Зотан халқимиз учун юксак турмуш маданиятини яратиш, макроиқтисодиётни юқори даражада ривожлантириш банк тизимидаги ислоҳотларга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Кўринадики, соҳа олдига қўйилаётган талаблар ўта муҳим, айни чоқда ғоят долзарб. Биз шундан келиб чиқиб, ўз ишларимизни қайта таҳлил қиляпмиз, бизнес режаларимизга тузатишлар киритаяпмиз.

— Бу яхши, албатта. Ҳар бир акция ўз эгасига фойда келтириши лозим. Акс ҳолда унинг оддий қоғоздан фарқи қолмайди. Яъни моддий манфаатдорлик акциялаштиришнинг биринчи ва асосий шартидир...

— Мақсадингизни тушундим. "Пахта-Банк" акциядорларининг ўтган йил март ойида бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишида банк бошқаруви ва кенгаши олдига қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини кредитлаш, тўлов интизомини яхшилаш, қимматли қоғозлар бозорини фаоллаштириш юзасидан аниқ вазифалар қўйилган эди. Хўш, натижа қандай бўлди? Ҳозирги кунда банкимиз давлат қисқа муддатли облигациялари бозорида бирламчи дилер сифатида қатнашиб, тегишли операцияларни амалга оширмоқда. Бу эса банк активларини мутаносиб равишда тақсимлаш, таваккалчилик даражасини қисқартириш ва банкнинг даромадлилигини ошириш учун молиявий замин бўлиб хизмат қилаяпти. Эътиборингизни яна бир далилга қаратмоқчиман. "Пахта-Банк" Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозорини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш марказининг "Инвестиция воситачиси" лицензиясига, шунингдек, Тошкент фонд биржасида 001-рақамли брокерлик идорасига эга бўлиб, қимматли қоғозлар бозорида ўз мавқеини мустаҳкамламоқда. Буни банк акциядорларининг сони ошиб бораётганидан ҳам кўриш мумкин. Зотан "Пахта-Банк" акцияларига пул қўйиш юридик ва жисмоний шахслар учун ҳам манфаатли, ҳам ишончли. Тегишли дивидендлар йилнинг ҳар чорагида узлуксиз бериб бориляпти. Бундан ташқари, ҳар бир оддий акция ўз эгасига акциядорларнинг умумий йиғилишида овоз бериш ҳуқуқини кафолатлайди, фонд биржасида сотув қийматининг мунтазам ўсиб бориши ҳисобидан кўпроқ фойда келтиришга хизмат қилади.

Ана шу каби омиллар банкимиз акциядорларининг молиявий имкониятларини кенгайтираётганлиги шубҳасиз. Республика қимматбаҳо қоғозлар бозорида "Пахта-Банк" томонидан замонавий хизматлар ва операцияларнинг самарали мажмуи ишлаб чиқилган. У амалиётда кенг қўлланилмоқда. Айни кунда банк муассасаларининг ликвидлигини, "капитал захираларининг барқарорлигини таъминлаш мақсадида банк акцияларининг 3,9 млрд. сўмлик эмиссияси эълон қилинган. Акциядорларнинг ўтган йил декабрь ойида бўлган навбатдан ташқари умумий йиғилишида устав сармоясини 6,4 млрд. сўмга етказиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Шу билан бирга, қимматли қоғозларнинг янги турлари — банкнинг депозит ва жамғарма сертификатларини чиқариш учун тайёргарлик тадбирлари кўрилмоқда.

Бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи корхоналарнинг акцияларига банк маблағларини йўналтириш, уларнинг фаолиятини молиявий жиҳатдан рағбатлантириш самарали воситалардан биридир. Ўтган йили бу борада ҳам муайян ишлар амалга оширилди. Натижада банкнинг корпоратив қимматли қоғозлар портфели 2,4 баравар ўсди. Бугунги кунга келиб банкимиз фонд бозорида нуфузли акциядорлик жамиятлари саналмиш "Қувасойцемент" корхонаси, "Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг" холдинг компанияси, "Ўзпахтасаноатсотиш" тизимига кирувчи қайта ишлаш заводлари, "Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир" давлат кооператив қўмитаси, "Ўзгўштсутсаноат" ва бошқа йирик ташкилотларнинг акция пакетларини сотиб олиш орқали уларнинг молия-хўжалик фаолиятида иштирок этмоқда. Бу эса ҳар икки томон учун иқтисодий наф келтираётганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Юқоридаги фикрни давом эттириб, яна шуни айтмоқчиманки, хорижий инвесторларни жалб қилишни жадаллаштириш "Пахта-Банк" фаолиятининг муҳим қирраларидан бири ҳисобланади. Банкимиз "Тошкент" республика фонд биржасининг асосий листинги — "А" категориясига, "Республикадаги энг ишончли ва йирик акциядорлик жамиятлари" гуруҳига киритилган. Бу эса унга ўз акцияларини нафақат республика миқёсида, балки хорижий инвесторлар орасида ҳам жойлаштириш учун қўйилган шартлардан бири бажарилганлигини кўрсатади. Иқтисодиётимизнинг реал секторига хорижий сармояларни жалб қилиш юзасидан Жаҳон банки, Европа тикланиш ва тараққиёт банки, Осиё тикланиш банки, бир қатор халқаро молия институтлари билан ҳамкорликда иш олиб борилмоқда. Яқин келажакда Туркиянинг Истанбул, Германиянинг Франкфурт фонд биржаларида "Пахта-Банк" акциялари савдосини ташкил этиш режалаштирилаяпти. Бугунги кунда ИАТ "Пахта-Банк" молиявий фаолиятининг тегишли барча кўрсаткичлари ва параметрлари Халқаро листинг андозалари бўйича ўрнатилган шартларга тўлиқ жавоб беради. Яқинда Туркиянинг Истанбул фонд биржасида "Акцияларни чет эл фонд бозорларига чиқариш механизми" мавзуида бўлиб ўтган амалий семинарда бир гуруҳ ходимларимиз иштирок этдилар ва бу борада тегишлича тажриба орттириб қайтдилар. Мазкур анжуманда бир қатор йирик халқаро молия институтлари томонидан "Пахта-Банк" фаолиятига, хусусан, унинг акцияларига катта қизиқиш билдирилди. Жумладан, куни кеча Ўзбекистонга ташриф буюрган туркиялик вакиллар банкимиз фаолияти билан яқиндан танишиб, акцияларни Истанбул фонд биржасида хорижий сармоядорлар орасида жойлаштиришни бошлаш учун зарур маълумот ва ҳужжатларни тайёрлаш юзасидан келишиб олдилар.

Кўринадики, банкимизнинг жаҳон банк тизимига қўшилиши, кредит линиялари бўйича мураккаб халқаро операцияларни бажариши учун молиявий имкониятлари етарли, дейишга барча асослар бор.

— Ҳозирги кунда республикамиздаги бир қатор қишлоқ хўжалиги корхоналари тўлов қобилиятини йўқотгани, қолоқлик даражасига тушиб қолгани сир эмас. Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорига мувофиқ, уларни иқтисодий таназзулдан чиқариш учун 1998 йилдан бошлаб санациялаш тадбири ўтказилаётир. "Пахта-Банк" томонидан ушбу муаммони ҳал этишга қаратилган қандай чора-тадбирлар амалга оширилмоқда?

— "Пахта-Банк" ва унинг жойлардаги муассасалари ҳукумат дастури ижросини таъминлаш йўлида барча имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Чунончи, банкимиз томонидан ўтган йили санацияга тушган 104 та хўжаликнинг молиявий фаолияти устидан назорат ўрнатилди. Бу корхоналар фаолиятида ташқи бошқарув тизими жорий этилиб, махсус ҳисобварақалар қатъий белгиланган тартиб асосида олиб борилмоқда. Ажратилган ресурсларни аниқ мақсадга йўналтириш чоралари кўрилаяпти. Санацияга тушган айрим хўжаликларга пахта ва ғалла ҳосилини бўнаклаш, минерал ўғит, ёқилғи, эҳтиёт қисмлар сотиб олиш ҳамда ички тўловларни қоплаш учун қисқа муддатли кредитлар берилди. Ушбу хўжаликларнинг аксарияти ажратилган маблағлардан тўғри ва мақсадли фойдаланганликлари натижасида сарфланган харажатларни қоплабгина қолмай, йилни фойда билан якунлашга эришдилар. 1999 йилда ҳам санацияга тушган хўжаликларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатишни давом эттирмоқдамиз. Қолаверса, бу биз учун ҳам қарз, ҳам фарз.

— Инсоният XXI асрга қадам қўймоқда. Ўзбекистон банк-молия тизимининг истиқболини қандай тасаввур қиласиз?

— Ўтаётган ҳар бир кун тақдиримизда ўз изини қолдирмай иложи йўқ. Йигирманчи асрнинг охири халқимиз учун бахтли ва омадли келди. Мустақиллик ҳаётимизга офтобдек нур сочиб, қаддимиз ва қадриятларимизни тиклаш учун янги уфқлар очмоқда. Бугун биз дунёни, дунё эса бизни танимоқда. Республикамиз банк тизимининг истиқболи порлоқ. Ўша ёруғ кунларга тезроқ етишиш учун ҳар биримиз она-юрт олдидаги фарзандлик бурчимизни тўла ҳис этмоғимиз, қайси вазифада бўлишимиздан қатъий назар, садоқат билан меҳнат қилмоғимиз лозим.

Албатта, ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Бозор иқтисодиёти олдимизга қўяётган масалалар ечимини топиш учун бировнинг ёрдамига умид боғлаш ҳам хомхаёлликдир. Жамоамиз аъзолари ана шу оддий ҳақиқатни чуқур англаган ҳолда банк ҳаётида фаол меҳнат қилмоқдалар. Зотан олдимизда кечиктириб бўлмайдиган муҳим вазифалар турибди. Уларни бекаму-кўст бажаришда билимдон ва ғайратли кадрлар — ишончли таянчимиздир. Ўтган йил давомида банк ходимларидан 40 нафари ривожланган мамлакатларнинг банк ва молия муассасаларида таҳсил олиб, ўз малакаларини бойитиб қайтишди. Бугунги кунда улар орттирган тажрибаларини ўз ишлари давомида қўллаб, банкимиз ривожига ҳисса қўшмоқдалар. Ана шу анъанани, албатта, бундан кейин ҳам давом эттирамиз.

Банкимизнинг асосий мижозлари — қишлоқ хўжалиги ва уларга хизмат кўрсатувчи корхоналардир. Уларни замонавий техника ва технологиялар билан таъминлаш, янги лойиҳаларни ўзлаштириш, ишлаб чиқариш манфаатлари йўлида хизмат қилиш учун астойидил бел боғлаганмиз. Бугун ислоҳотлар маркази қишлоққа кўчмоқда. Биз ана шу улуғвор ишнинг олдинги сафларида бўлишимиз, дала меҳнаткашларидан молиявий кўмагимизни аямаслигимиз лозим. Токи уларнинг турмуши фаровонлашиб, эртанги кунга, мамлакатимизнинг порлоқ келажагига ишонч мустаҳкамлансин.

Суҳбатдош:
Носир ТОШЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

ФАҚАТ ҲАФСАЛА ВА ҲАРАКАТ ЗАРУР

Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилинган “Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳамда мазкур қарор асосида тасдиқланган мамлакатимизда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш давлат Дастури концепцияси соҳага алоқадор мутасаддилар, мутахассислар, бутун халқимиз томонидан қизғин кутиб олинди. Ушбу қарорда республика бюджети ва маҳаллий бюджетлар, спорт федерациялари, клублари, жамиятлари, ҳомийлар, хорижий инвесторлар маблағлари, шунингдек, спорт ташкилотлари томонидан аҳолига пулли хизматлар кўрсатишдан тушган маблағлар юқорида тилга олинган давлат Дастурини молиявий таъминлашнинг асосий манбалари сифатида алоҳида кўрсатиб ўтилган.

Хўш, аҳоли кенг қатламининг саломатлигини яхшилаш, ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишда катта аҳамият касб этадиган кўнгилли спорт жамиятлари, клубларининг бугунги аҳволи қандай? Уларнинг моддий базаси талабга жавоб берадими? Бу борадаги камчиликларни бартараф этиш мумкинми?

— Халқимизда ҳаракатда баракат, деган ҳикматли ибора бор. Унинг мазмун-моҳияти, айниқса, ҳозирги ўтиш даврига жуда мос келади. Зеро, астойдил ҳаракат қилинса, мавжуд имкониятлар бирлаштирилса, спорт жамиятларини бир неча йил ичида тўлиқ молиявий барқарорлаштиришга эришиш мумкин, — дейди “Динамо” жисмоний тарбия ва спорт жамияти раисининг ўринбосари Муҳаммаддин Жарилкаганов. — Бунинг учун улар, энг аввало, хўжалик ҳисобида фаолият кўрсатишга ўтиши, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш чора-тадбирларини кўришлари керак. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун ушбу тизимнинг афзалликлари ҳақида мисол келтириб ўтсам. Агар жамиятимиз 1991 йилда молиявий инқирозга юз тутиб, ойлик маошлар ўз вақтида тўланмаган, мураббийлар ва бошқарув тизимимиздаги кўплаб штатлар қисқартирилган бўлса, 1998 йил якунларига кўра, умуман аксинча вазиятни кўриш мумкин. Ўтган йилги ялпи даромадимиз 500 млн. сўмни ташкил этгани фикримизга далил бўла олади. Жорий йилда эса ялпи даромадни 700 млн. сўмга етказишни ният қилиб турибмиз. Буларнинг барчаси хўжалик ҳисобидаги фаолият ва астойдил ҳаракат самараси.

— Билишимча, жамиятингиз тасарруфида спорт моллари ва инвентарлари ишлаб чиқарадиган иккита фабрика мавжуд...

— Тўғри. Афсуски, бир неча йилдан бери бу ерда ана шундай маҳсулот тайёрлашнинг имкони бўлмаётир. Чунки республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ёхуд бошқа мутасадди ташкилотлар буюртма беришмаяпти. Агар алоқадор муассасалар хорижий инвесторларни жалб қилишга кўмаклашса, бор куч ва имкониятлар бирлаштирилса, аминманки, жаҳон андозаларидаги сифатли ҳамда арзон маҳсулотлар ишлаб чиқара оламиз. Бу билан ҳам спорт моллари ва инвентарларига бўлган эҳтиёж қондириларди, ҳам жамиятимиз бюджети янада барқарорлашарди.

— Балки мана шундай жараёнларни мувофиқлаштириб борадиган кенгаш зарурдир?

— Албатта, республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси қошида ана шундай кенгаш ташкил қилиш давр талабидир. Бу билан нафақат спорт жамиятлари, балки тизимда мавжуд барча муассаса ва ташкилотларнинг тарқоқ имкониятларини бирлаштириш орқали пировард мақсад — халқ саломатлигини яхшилаш, ёшларнинг жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланишлари учун етарли шароит яратиб бера оламиз. Яна бир таклифим — спорт мураббийлари имтиёзлари ўқитувчиларга тенглаштирилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Зеро, бу уларнинг ўз шогирдлари билан янада фаол ишлашлари учун туртки бўларди. Шунингдек, соҳадаги муассаса ва ташкилотларнинг молиявий муносабатларини шакллантириб борадиган спорт банки ташкил этиш учун вақт етилди, деб ўйлайман.

— Ўқув-спорт машғулотлари, спорт йиғинлари ва мусобақалари ўтказиш, жиҳозлар харид қилиш, спорт мажмуаларимизни таъмирлаш учун маблағ етишмайди, деган гапларни кўп эшитамиз...

— Агар юқоридаги ва шунга ўхшаш бошқа имкониятлардан ҳамкорликда фойдаланилса маблағ топилади. Масалан, спорт жамиятларини молиявий барқарорлаштиришнинг истиқболли йўналишларидан бири — спорт лотереяларидир. Ушбу йўналишдаги беш йиллик тажрибамиз шуни кўрсатдики, аҳоли ўртасида лотереяларга нисбатан қизиқиш ортиб бормоқда ва бу имкониятдан фойдаланиш зарур. Қиёслаш учун мисол келтирай: агар 1994 йилда жамиятимиз томонидан чиқарилган лотерея билетларининг 376 минг сўмлиги сотилган бўлса, бу кўрсаткич 1998 йилда 283 млн. сўмни ташкил қилди. Жорий йилнинг 5 ойи давомида эса 135 млн. сўмлик лотерея билетлари сотилди. Ҳозирда уларнинг сонини янада ошириш ва ўз навбатида олинадиган фойда миқдорини ҳам кўпайтириш мумкин. Ана шу истиқболли йўналишда ҳамкорлик қилиш учун республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Миллий олимпия қўмитаси, футбол федерациясига таклифлар киритилди. Аммо... Вақт ўтаяпти, шу билан бирга мазкур жараёндан олинадиган реал даромад ҳам қўлдан бой берилаяпти. Айнан биз бажаришимиз зарур бўлган бундай вазифаларни ушбу соҳага умуман ёт ташкилотлар амалга ошираётгани кишини ажаблантиради. Бунинг учун эса фақат ҳафсала, ҳаракат зарур, келажак авлод олдидаги масъулиятни ҳис қилмоқ лозим.

“Халқ сўзи” мухбири
Озод РАЖАБОВ
суҳбатлашди.

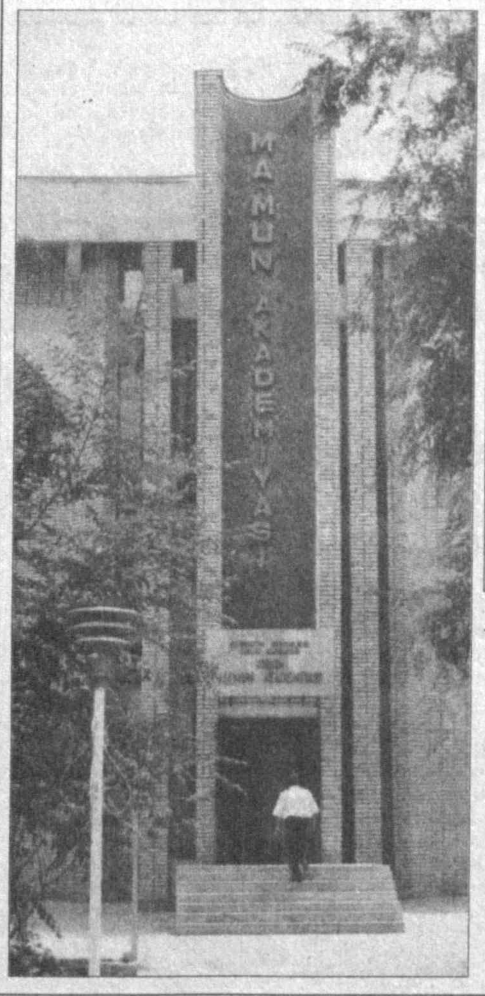

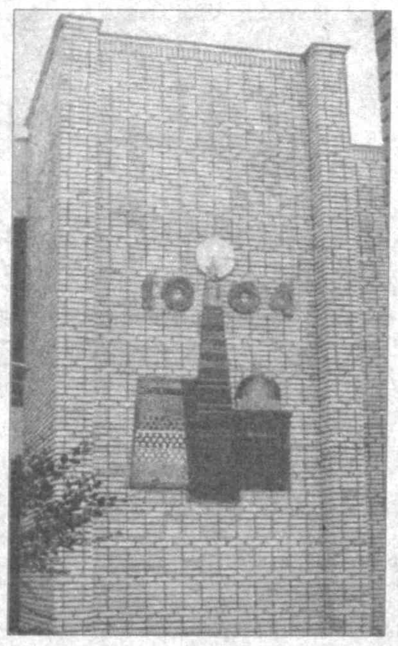

Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан сўнг Президентимиз Фармонига асосан Хива шаҳрида Хоразм Маъмун академияси қайтадан ташкил этилди. Академия таркибида «Археология, тарих ва фалсафа», «Тил ва адабиёт», «Биология муаммолари» бўлимлари фаолият кўрсатмоқда. Айни вақтда бу ерда 30 дан зиёд илмий ходим, 5 нафар фан доктори ва 8 нафар фан номзоди тадқиқотлар олиб бормоқда. Шунингдек, мустақиллигимизни иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамлаш, миллий мафкура, маънавият ва миллий қадриятларимизни халқ орасида тарғиб қилиш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

СУРАТЛАРДА: академия илмий ходимларидан Одилхўжа Парпиев, Араб Муҳаммедов, Бахтиёр Рўзиметов, Каримжон Сафаров ва Шоназар Бекжонов; академия биносининг умумий кўриниши.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

МАЪНАВИЯТ

ХАЗИНА АСРАЛСА — ХАЗИНА...

Кейинги пайтларда андижонликлар уй-музейлар ташкил этишга катта эътибор қаратмоқдалар. Чунончи, Боғи Бобурда Мирзо Бобур, Чўлпон боғида бетакрор адиб, драматург, шоирга атаб уй-музейлар очилди. Республикада ягона бўлган очиқ осмон остидаги этнографик музей ишлаб турибди.

Музейлар ва уларнинг шохобчалари моддий-техник ҳолатини янада мустаҳкамлаш, вилоят ўлкашунослик музейини таъмирлаш учун 1.200.000 сўм, экспонатлар сотиб олиш учун 100.000 сўм, илмий ишлар учун 518.000 сўм ажратилди. Бу яхши, албатта.

— Бироқ, айрим ташкилотларнинг тазйиқи билан кейинги уч йилда етти жойга кўчиб ўтдик, — дейди вилоят адабиёт ва санъат музейи раҳбари Тўлқин Қўлдошев. — Бемаврид кўч-кўчлар оқибатида халқ амалий санъати, хусусан бадиий ҳунармандчиликка оид бебаҳо ёдгорлик экспонатларининг саксон фоизи илгариги оҳорини йўқотди. Айниқса каштачилик, тўқимачилик, гиламдўзликка оид қадимий намуналар, кулолчилик санъатига мансуб ноёб экспонатлар дарз кетди, синди, нодир қўлёзма ва тошбосма китобларнинг айримлари йиртилди, қуёш нурида фусункорлигини, жозибасини, рангини йўқотди. XVI-XIX асрлардан бери турган осориатиқалардан айрилганимиз оғир йўқотиш бўлди. Булар камлик қилгандай яна «кўч-кўч» арафасидамиз.

Изоҳ: Андижон шаҳар ҳокимлиги кўтарилган масала моҳиятини чуқур ўрганиб чиқди. Музей ўз ўрнида қолдириладиган бўлди.

Маълумки, республика Вазирлар Маҳкамаси ўтган йилнинг 24 июлида «Маънавий ва маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Ана шу муҳим ҳужжатда маънавий-маърифий ислоҳотларни теран англамаслик, расмиятчилик, тадбирбозлик, компаниябозлик, ёшларни ижтимоий-сиёсий жараёнларга жалб этишда қатъиятсизлик ҳолатлари мавжудлиги кўрсатиб ўтилган. Шундан сўнг вилоятда бу борадаги ислоҳотларни янада чуқурлаштириш мақсадида маънавият гуруҳи тузилди. Андижон тумани маданият масканлари фаолиятини ўрганиш натижасида мавжуд 27 кутубхона, 11 та маданият уйи ва аксарият клублар иши қониқарсиз деб топилди. Чунончи, Патиддинов, Тошматов номли жамоа хўжаликларига қарашли катта-катта клублар бўм-бўш, қаровсиз аҳволда эканлиги, «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги идораси қошида жойлашган 27-тармоқ кутубхона талабга мутлақо жавоб бермаслиги маълум бўлди. Бу каби манзарани бошқа туманларда ҳам учратиш мумкин. Қишлоқ кутубхоналаригина эмас, шаҳардаги ҳайҳотдай билим даргоҳлари ҳам, уч-тўрт йигит-қизни ҳисобга олмаганда, кўпинча ҳувиллаб ётибди.

Одамлар ўқимишли асарни баҳоси қанчалигига қарамай сотиб олиб, мутолаа қилади. Бу хилдаги адабиётлар кутубхонада ҳам туриб қолмайди, қўлма-қўл бўлиб кетади. Гап шундаки, биз ҳамон рақамлар юки остидан чиқиб кетолмаяпмиз. Қаранг, вилоят маданият ишлари бошқармаси тасарруфидаги 508 кутубхонада 7.587.300 нусхадан иборат катта-кичик адабиёт мавжуд. Шундан ўзбек тилидаги китоблар 3.911.800 тани ташкил этади. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, умумий китобхонларнинг 36 фоизи 14 ёшдан 21 ёшгача бўлган ўсмирлар экан. Демак, кутубхонага асосан мактаб ёшидаги ўғил-қизлар ташриф буюради.

Шу ўринда икки оғиз сўз кутубхоналардаги вақтли нашрлар тахлами хусусида. Бизнингча, жойлардаги кутубхоналарнинг барчаси марказий, маҳаллий газета ва журналларга обуна бўлиши шарт.

Бу ишга панжа орасидан қаралмоқда. Ярим мингдан ортиқ зиё маскани «Халқ сўзи»га бор-йўғи 90 та, «Ўзбекистон овози»га 45 дона, «Туркистон» газетасига 35 та, «Шарқ юлдузи»20 та, «Тафаккур» журналига 50 та обуна бўлганлигини нима билан изоҳлаш мумкин?

Рақамлар ўжар бўлади. Уларни инкор этиш мушкул. Шундай экан, кутубхоналарни йиллар давомида ўзиники қилиб олган «ҳокими мутлоқ» адабиётларнинг баҳридан ўтмоғимиз, шиддат билан ривожланаётган фан-техника, электроника, телекоммуникация, бозор иқтисодиёти, кичик ва ўрта бизнес олами ва ҳоказолар ҳақида етарли билим, тушунча бера оладиган, кўникма ҳосил қилишга хизмат қиладиган асарлар, газета ва журналлар билан бойитишимиз талаб этилади.

Кун бўйи унумли меҳнат қилган одам мириқиб ҳордиқ чиқаргиси келади. Чарчоқни ёзиш, кайфиятни кўтариш, руҳий озуқа олишда эса китоб, газета ва журнал энг яқин йўлдош, сирдошдир.

Яқинда Андижондаги ёғмой ҳиссадорлик жамияти шаҳар маданият бўлимига 1.500.000 сўм, Булоқбоши пахта тозалаш корхонаси маданият муассасалари учун 250.000, Шаҳрихон дон маҳсулотлари корхонаси 300.000, қўрғонтепалик пахта тозаловчилар эса 200.000 сўм маблағ ажратди. Бу омил серқирра маънавиятимиз тармоқларини жонлантириш, юксалтириш, ёшларимиз руҳий дунёсини бойитиш, фикрлаш доирасини янада кенгайтиришга хизмат қилади, деб умид билдирамиз.

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

VENOASIA

“ВЕНО-ОСИЁ” таклиф этади

БОЛГАРИЯ КУРОРТЛАРИ:

Қуёшли соҳил, Приморск, Несебр, Дюни

Тошкент-Бургас чартер рейслари

МАХСУС НАРХЛАР!

12 ёшгача бўлган болаларга чегирмалар

Болгария орқали Қоҳира ва Истанбулга қўшимча саёҳатлар

Манзил: Тошкент ш., Абай к., 6.

Тел.: (371) 144-48-83, 144-48-16.

1800

ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ТАНЛОВИ (ТЕНДЕР)ГА МАРҲАМАТ

Пудрат савдосини ташкил этиш (тендер) бўйича Самарқанд вилояти филиали бинокорлик материаллари ва асбоб-ускуналар учун

тендер эълон қилади

Тендерда Самарқанд вилояти ҳудудида қурилаётган барча иншоотлар, шунингдек, янги қурилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари қурилишлари учун қуйидаги бинокорлик материаллари ва жиҳозларига рақобатли танлов ўтказилади:

- кабель маҳсулотлари, очиқ ва ёпиқ симлар, ёритгичлар, вентилятор ва электр тақсимлаш шкафлари, ёнғинга қарши приборлар тўплами;
- мактаб жиҳозлари, спорт заллари инвентарлари, стол ва стуллар, фан кабинетлари жиҳозлари ва тажриба идишлари;
- ошхона асбоб-ускуналари;
- ҳар хил диаметрли қувурлар;
- арматура, угольник, швеллерлар, электродлар;
- ёғоч-тахта, эшик ва дераза блоклари;
- темир-бетон плиталари ва блоклари;
- цемент, алебастр, гипс ва оҳак маҳсулотлари;
- ҳар хил рангдаги бўёқлар.

Мулк шаклидан қатъий назар, барча ташкилотлар, фирмалар ўз маҳсулотлари билан тендер танловига таклиф қилинади. Тендер бўйича қўшимча маълумотларни Самарқанд вилоят филиалидан олишингиз мумкин.

Мурожаат учун манзилгоҳ: Самарқанд шаҳри, Кўксарой майдони-3. (Вилоят архитектура-шаҳарсозлик бошқармаси биноси). Тел. 31-13-51, 35-42-44.

Ф/1883

«ОҲАНГАРОНШИФЕР» ОТҲЖ нинг 1999 йил 1 январь ҳолатига кўра БАЛАНСИ

Активлар	1.01.98й. ҳолатига кўра	1.01.99й. ҳолатига кўра	Пассив	1.01.98й. ҳолатига кўра	1.01.99й. ҳолатига кўра
Узоқ муддатли активлар	83501	104275	Ўзлик маблағларининг манбалари	188181	274541
Оборот (айланма) активлар	315400	618921	Мажбуриятлар	210720	448655
Баланс	398901	723196	Баланс	398901	723196

Соф активлар 1.01.99 йил ҳолатига кўра — 265334 минг сўм.
Устав капитали ва резерв фонди
1.01.99 йил ҳолатига кўра — 28321 минг сўм.

1998 йил молиявий натижалари тўғрисида ҲИСОБОТ

Т-Р	Кўрсаткичларнинг номи	Ҳисобот даври учун	Ўтган йилнинг мос даври учун
1.	Сотишдан тушган ялпи молиявий натижа	607038	387925
2.	Асосий ишлаб чиқариш фаолиятининг молиявий натижалари (фойда ёки зарар)	337342	246350
3.	Умумий хўжалик фаолиятининг молиявий натижалари	354158	245460
4.	Солиқ тўлагунга қадар умумий молиявий натижа (фойда ёки зарар)	354158	245460
5.	Ҳисобот даври учун соф фойда (ёки зарар)	173222	123337

Ушбу баланснинг ҳақиқийлиги «ИН-КОР» аудит фирмаси томонидан тасдиқланган (Ўз. Рес. Молия вазирлигининг 18.10.94 йилдаги 32-сонли лицензияси).

Ф/1844

Ўзбекистон телевидениеси жамоаси меҳнат фахрийси, журналист **Жавлон УМАРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги жамоаси вазир ўринбосари Қаҳрамон Раҳимович Алаевга акаси **Эгам РАҲИМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси жамоаси республика радио уйининг етакчи ходими **Асад ҚУДРАТОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0456, 30695 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — Н. ТОШЕВ.
Навбатчи — Ф. САНАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — А. САТТОРОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 23.40
1 2 3 4 5 6